

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec 2.—20
za Nemčijo celoletno . . . 29.—
za ostalo inozemstvo . . . 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec 2.—
V upravi prejema: mesečno . . . 1.—70

Sobotna izdaja:

za celo leto 7.—
za Nemčijo celoletno . . . 9.—
za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poročna oznanila, zahvale, osmrtnice itd.:
enostolpna pettivrsta po 18 vin.

Poslano:

enostolpna pettivrsta po 30 vin
Izhaja vsak dan, izvenim nedelje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-hero. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Mir na Balkanu.

BESEDILO MIROVNE POGODBE.

Bukarešt, 10. avgusta. (Agence Télégraphique Roumaine.) Današnja seja mirovne konference se je otvorila ob 10¹/₂ dopoldne. Tajnik Pisocki je prečital uradno besedilo mirovne pogodbe, ki so jo tajniki posameznih držav kolacionirali, narkar so pogodbo po abecednem redu podpisali. Samo prvi delegati posameznih delegacij so pritisnili svoj pečat na pogodbo. Ko se je podpisala pogodba, so streljali v utrdbah, da Bukareščanom naznanijo, da se je mir nepreklicno sklenil; vsi zvonovi so zvonili, godbe so korakale po mestu, ki je bilo z zastavami okrašeno.

Ministrski predsednik Venizelos je poprijel za besedo, da se v imenu mirovne konference soglasno zahvali Majorescu, ker je pogajanja nepristransko in taktno vodil in v posebnih pogajanjih bil izborn svetovalec. Majorescovo ime se bo, je rekel Venizelos, pri vseh narodih, ki jim je konferenca v Bukareštu končno mir prinesla, z globoko zahvalo in spoštovanjem imenoval.

Delegati so nato s svojih sedežev vstali in so predsedniku Majorescu priredili ovacijo.

Predsednik Majorescu, ki je bil zelo ginjen, se je zahvaljeval in izjavil: Vsi delegati so si zasluge pridobili, ker se je mirovna konferenca posrečila in so si s svojo spravljenostjo pridobili pravico, da jim morajo narodi biti hvaležni. Govornik nato pripombe, da je bukareška konferenca, ki se je 30. julija pričela in je 10. avgusta mogla svoje delo končati, to le dosegla, ker je svoje delo pospešila, kar je gotovo civilizaciji v čast. Majorescu nato uradno posvetovanje zaključil.

Konferenca se bodoči tork zadnjih sestane, da reši postranske formalnosti in pregleda končni zapisnik, ki je s številko 12 označen.

Bukarešt, 10. avgusta. (Agence Télégraphique Roumaine.) Mirovna pogodba slove:

Mirovna pogodba med kraljem Bulgarije na eni strani in kralji Grške, Črnogore, Rumunije in Srbije na drugi strani.

Ker nas prejšnja želja, da se konča vojno stanje, ki zdaj med navedenimi državami obstaja in ker želimo red in imamo voljo, da se zopet vpostavi mir med narodi, ki so toliko časa trpeli, so navedena veličanstva sklenila, da se končno veljavna mirovna pogodba sklene in so

zato sledeče pooblaščenca imenovali (slede imena mirovni pooblaščenec).

Člen I. Med kraljem Bulgarov in ostalimi vladarji, njihovimi dediči in nasledniki bosta obstajala mir in prijateljstvo.

Člen II. Glasom priloge V. k zapisniku se meja med Rumunijo in Bulgarijo prične ob Donavi nad Turtukajo in se konča ob Črnem morju južno od Ekreneja. Določeno se je pogodilo, da Bulgarija vsaj v dveh letih utrdbe pri Ruščuku, Sumli in v okrožju 20 km okolu Balčika podere, Mešana komisija določi v 15 dneh na licu mesta novo mejo in razdeli z novo mejo razdeljeno posest. V slučaju nesporazumljenj odloči nek razsodnik v zadnji instanci.

Člen III. S priložo IX. k zapisniku določena meja med Srbijo in Bulgarijo se prične na gori Partarici ob stari turško-bulgarski meji in sledi razvodju med Vardarjem in Strumo, izvzemši zgornjo dolino Strume, ki ostane pri Srbiji in se konča pri gorovju Belašica, kjer se pridruži bulgarsko turški meji. Mešana komisija določi v 14 dneh novo mejo in razdeli po novi meji razdeljena posestva in lastnino s pridržkom razsodniškega reka.

Člen IV. Vprašanja, ki se tičejo stare srbsko-bulgarske meje, se urede tako, kakor določa med pogodbenimi strankami z zapisnikom določena pogodba.

Člen V. S priložo IX. k zapisniku o meji med Grško in Bulgarijo se prične nova grško-bulgarska meja na robu gorovja Belašice in se konča tam, kjer se izliva reka Mesta v Egejsko morje. Mešana komisija in razsodno postopanje se tako določita kakor v prejšnjem členu. Izrečno se je dogovorilo, da se že zdaj Bulgarija odpove vsaki pravici do otoka Kreta.

Člen VI. Glavni stani posameznih armad se obveste, da se je ta pogodba podpisala. Bulgarska vlada se obveže, da se prične že bodoči dan armada razoroževati. Čete, ki so nastanjene v okupacijskem ozemlju kake vojujoče se armade, se dirigirajo na drugo točko starega bulgarskega ozemlja in se povrnejo v svoje navadne posadke šele, ko se okupacijsko ozemlje izprazni.

Člen VII. Bulgarsko ozemlje se takoj prične zapuščati, ko se demobilizacija bulgarske armade izvede in se najkasneje v 14. dneh izvrši.

Člen VIII. Med okupacijo bulgarskega ozemlja obdrže armade pravico, da rekvirirajo potrebščine proti plačilu v go-

tomem denarju. Železnice smejo za transport vojakov in živil vporabljati prosto, ne da bi morali plačati odškodnine. Bolniki in ranjenci ostanejo v varstvu omejenih armad.

Člen IX. Vsi vojni vjetniki se prej ko mogoče medsebojno vrnejo. Vlade si izroče sezname o neposrednih izdatkih za preskrbo vojnih vjetnikov.

Člen 10. Ta pogodba se izvede v 15. dneh, če mogoče še prej, in se ratifikacije izvedejo v Bukareštu.

V svrhu overovljenja predstoječih določil se dotični pooblaščenca podpisajo in pečati pritisnejo.

Dano v Bukareštu, 10. avgusta 1913.

Belgrad, 10. avgusta. (Izvirno.) Včeraj dopoldne je imela mirovna konferenca svojo zadnjo sejo. Pašić je prečital deklaracijo, s katero si Srbija pridruže pravice glede vojne odškodnine. Venizelos je podal enako deklaracijo. Sprejel se je v. člen mirovne pogodbe o demobilizaciji, potem VI. člen o evakuaciji armad, ko Bulgarija izvede demobilizacijo; VII. člen govori o transportu čet na bulgarskem teritoriju, VIII. o vojnih vjetnikih, IX. o ratifikaciji pogodbe. Vsi členi so bili sprejeti. Pred zvršetkom debate je Venizelos vprašal, če se bo sprejela deklaracija o vzajemni svobodi šol in cerkv. Radev je izjavil, da ne more takoj odgovoriti. Spalajković je konferenci naznanil, da je vprašanje starih srbskih mej nasproti Bulgariji, ki je bilo sporno še izza berolinskega kongresa, sedaj urejeno. Tončev je rekel: Bulgarija je želela, da se razdelitev teritorija izvrši na podlagi narodnosti; vendar Bulgarija sprejema sporazum, sklenjen na podlagi stvarnega položaja. Izraža pa upanje, da se bodo velesile potegnile za Bulgarijo. Politis je izjavil: Grčija podpisuje sporazum s prepričanjem, da je osnovan na pravični podlagi. Danes ob 9. uri se je pogodba končno podpisala, kar se je naznanilo s strelji iz topov.

Belgrad, 10. avgusta. (Izvirno.) V včerajšnji seji je konferenca zavržla Radevov predlog o šolski in cerkveni avtonomiji, ker že srbska ustava sama daje v tem oziru velike pravice.

DINE PRI MAJORESCU. — POMEMBEN GOVOR PAŠICA.

Bukarešt, 10. avgusta. (Agence Télégraphique Roumaine.) Ministrski predsed-

nik Majorescu in soproga sta priredila sinoči delegatom mirovne konference na čast v palači zunanjega ministrstva diné, h kateremu so bili povabljeni: rumunski ministri s svojimi gospeji, vsi zunanji delegati, zapisnikarji in visoki inozemski funkcionarji.

Ministrski predsednik Majorescu je napil gostom in v napolnici izjavil: »Mirovna konferenca je pravkar svojo nalogo izpolnila. Jutri se podpisuje končna mirovna pogodba. Srečen sem, ker se morem delegatom balkanskih držav še enkrat zahvaliti za čast, ki so jo nam izkazali, ker so v Bukarešt prišli, da dokončajo v rumunski prestolici delo miru, ki so ga vsi tako goreče želeli in ki toliko obeta za bodočnost naših držav. Sporazum, ki se je v tako kratkem času dosegel in enotnost naziranj, ki smo jo približali ob tej priliki, pomenjajo novo veliko silo v Evropi. Ta uspeh se je dosegel z neutrudljivostjo, ker se je dana naloga resno izvrševala z domoljubno požrtvovalnostjo in s spravljenim duhom, ki so ga člani konference dokazali. Dvignimo svoje kozarce na zdravje svojih odličnih sodelavcev ob velikem mirovnem delu!»

Srbski ministrski predsednik delegat Pašić je odgovoril: »Besede, ki jih je izpregovoril naš dragi in visoko cenjeni predsednik, ekselencija Majorescu, dokazujejo pač visoko važnost zgodovinskega dela, ki ga je pravkar konferenca v Bukareštu izpolnila. Delegacije, katerih dežele so bile počaščene, da so se k tej konferenci povabile, se Rumuniji in njenemu prevzvišenemu vladarju ne morejo bolj pokloniti, kakor s tem, da narodom na Balkanu za bodoče čase zagotovijo dobroto miru. Ko je naša naloga končana, je naša nova dolžnost, da izražamo ob tej priliki čustva svoje globoke hvaležnosti, ker smo bili tako dobrohotno in gostoljubno v plemenitem glavnem mestu Rumunije sprejeti. Naša čustva veljajo predvsem spoštovani osebi njegovega veličanstva kralju Karolu, katerega visoke čednosti, modrosti in pravicoljubljbe so dvignile Rumunijo do kulturne stopnje in do moči, ki sta jo dvignili na mesto prvega političnega činitelja v južno-vzhodni Evropi. Med slavno vlado njegovega veličanstva si je pridobila Rumunija neminljive pravice, da ji morajo biti balkanski narodi hvaležni, ker se je velikosrčno udeleževala njihove osvoboditve in izvedla zgodovinsko vlogo, da je na najuspešnejši način v dobrobit

LISTEK.

Uporniki.

Poljski spisal Artur Gruščeki, poslovenil dr. Leopold Léonard.

(Dalje.)

Kmetje so ga mirno poslušali, toda na vse popovo prigovarjanje so odgovarjali ravnodušno:

»Ne vemo o nobenem prehodu.«

Ta upor ni prihajal samo iz verskih in нравstvenih ozirov, ampak vsi so vedeli, da se tam na otoku sredi »Začaranega močvirja« nahajajo njihovi znanci, a ako bi jih našli, zadela bo Tesno toliko večja kazen.

Vsi so molčili.

Kozaški poročnik se je domislil, da je prigovarjanje popa ostalo brez uspeha, ter je skočil h kmetom:

»Ah, vi živine, lumpje, pasji sinovi, podleži! . . . vsi zaslužite ječo! . . . stojte tukaj, dokler ne najdem brodu!«

Spet je velel sklicati kozake, sram ga je bilo vrniti se v mesto, k esaulu brez plena, brez jetnikov.

»Esaul« je neka višja častniška šarža pri kozakih.

»Hej, otroci!« je zaklical. »Kdor izmed vas najde zločinca, dobi deset rubljev in predstavim ga v povišanje . . . Na delo, otroci!«

Kozaki so odhiteli, a drznejši so se slekli do nazega in izginili v nadbrežnem trsuju.

Kmetje so nemirno in s strahom opazovali njihovo početje, kdor je pa vedeli, kje je prehod, je pobledel, ko je zagledal, da sta dva kozaka vstopila v vodo čisto blizu prehoda.

Mihael Sekirski, čegar žena in hčerka sta tudi odšli z družbo, je zašepetal tovarišu:

»Je že po njih . . . našli bodo —« in mrzel pot mu je stopil na obraz.

»Molči, da ne slišijo,« je siknil sosed.

Naenkrat je iz globine močvirja zakričal kozak:

»Imam sled!«

»Ti si korenjak,« je zaklical poročnik in se obrnil h kmetom. »a kaj vi, pasji sinovi, sodrga, podleži . . . slišite, da je sled!«

Ko so drugi kozaki zaslišali, da se je sled našla, so se vrgli vsi proti dotičnemu kraju.

Poročnik je stopil z veselim obrazom k popu:

»A kaj, batjuška, moji kozaki so korenjaki! Vraga pripeljajo za roge, kaj

šele neumnih zločincev! . . . Kaj pa vi, batjuška, ali date pet rubljev?«

»Dam.«

»Glejte, batjuška, dobro bi bilo kaj izpiti, snesti, kajti v službi ima tudi želedec svojo pravico,« se je nasmejajal.

»Pošljite k matuški, morda kaj najde.«

»Moja žena je bolna, jaz sem pa reven duhovnik, tukaj je mnogo katoličanov in upornikov, ki ne dajo niti kopejke . . . toda v vasi je dvor, tam za cerkvijo . . .«

»Dvor,« zaklical je radostno, »to je lepo, se bo vsaj mogoče napiti in najesti . . . toda to pozneje, a sedaj?«

»Hm . . . pošljite djaka s kozakom v dvor,« svetoval je pop, ali pa h katoliškemu župniku . . .«

»Ho, ho, kaj tudi župnik je tukaj? No, no, to je dobra vas, je laški dvor in laški duhovnik, tu se bo kje pozabavati . . . batjuška, dajte djaka,« in obenem je pomignil dvema kozakoma.

Ko se je djak obenem s kozaki približal, je zapovedal:

»Hej, djak, pokaži jima stanovanje župnika, vidva pa povejta, naj pripravi stanovanje za gospoda podporočnika, po vama pa pošlje kosilo za pet oseb . . .«

»Laški« — namreč »poljski«. Rusini imenujejo Poljake: Lahe in njihov jezik pa laški jezik.

toda glejta, da se ne dotakneta steklenic, naj da žganja in vina, ineti mora doma, ako pa nima, naj poišče v kleti, če ne, bom pa poslal iskat svojega vahtmajstra. Zdjaj pa marš in v skok!«

Kmalu so trije konji drvili v smeri proti zvoniku katoliške cerkve, ki se je dvigal nad gričem.

»Sledovi, sledovi!« klicali so kozaki med bičjem in trsjem.

»Iščite, otroci!« je navduševal poročnik ves razžarjen.

Čez nekaj časa so zaslišali stoječi v gozdu ostre besede prepira, zabeljene s krepkim preklinjevanjem matere, očeta, hudiča itd.

»Molčite!« zakričal je poročnik, potem se je pa obrnil k podčastniku: »Pokličite enega, naj pove, za kaj se gre.«

»Hej, kozaki!« zaklical je podčastnik.

»Kaj pa?« vprašal je nekdo.

»Pojdi sem k raportu.«

»Tako!«

Kmalu se je razgrnilo visoko trsje in na breg je zlezal kozak v sami srajci, ves umazan od blata in z mnogimi pijavkami na nogah.

»Slušajus!« se je postavil.

Poslušam!

ravnotežja na Balkanu postavila nov temelj za to, da bo ta del Evrope napredoval. Zahvaljujemo se tudi odličnim državnikom, iz katerih je sestavljena vlada njegovega Veličanstva in njenemu častitemu predsedniku Majorescu radi njegovega velikega talenta in kurtoazije in ker je znal z občudovanjem vredno gotovostjo in naglico pripomoči k dobri dovršitvi te mirovne konference. Izraza željo, da ostani Rumunija na čelu narodov, ki jih zastopamo, da jim kaže pot k redu, miru in napredku. Dvignem čašo na slavo kralja, njegove prevzvišene vladarske rodbine, kraljeve vlade in na moč lepe rumunske dežele. (Pašičev govor kaže med vrsticami alianco med Rumunijo, Srbijo in Grčijo pod vodstvom Rumunije.)

ODLIKOVANJA.

Bukarešt, 10. avgusta. (Agence Télégraphique Roumaine.) Kralj Karol je razdelil sledeča odlikovanja: Srbskemu ministrskemu predsedniku Pašiču, ki je že lastnik velikega križa rumunske zvezde, svojo sliko z lastnoročnim kraljevim podpisom, grškemu ministrskemu predsedniku Venizelosu in črnogorskemu ministrskemu predsedniku Vukotiću veliki križ rumunske zvezde, srbskemu delegatu Spalajkoviću in grškemu delegatu Panasu veliki križ reda rumunske krone. Bulgarska delegacija je izjavila željo, naj se njim podeli odlikovanja šele, ko se zopet vpostavijo diplomatske zveze in ko bo zopet zavladala prisrčnost med Rumunijo in Bulgarijo.

SLUŽBA BOŽJA.

Bukarešt, 10. avgusta. (Agence Télégraphique Bulgare.) Opoldne se je služilo v metropolitanski katedrali bogoslužje, ki so se ga udeležile mirovne delegacije, ministri, visoki državni dostojanstveniki in druge osebnosti.

VESELJE V BELGRADU.

Belgrad, 10. avgusta. Ker se je podpisal mir, je mesto z zastavami okrašeno. Kakor se trdi, se prestolonaslednik Aleksander, ki se ta teden v Belgrad vrne, slovesno sprejme. Armadno poveljstvo se že pripravlja, da izvede sukcesivno demobilizacijo.

GRŠKI KRALJ ARMADI.

Atene, 10. avgusta. (Agence d'Athene.) Kralj Konstantin je izdal dnevno povelje glavnega stana na vse podčastnike in častnike armade in mornarice, v katerem nanašnja, da se je podpisal zapisnik, ki določa grško-bulgarsko mejo in nato izvaja: »Vi ste ustvaritelji nove, povečane Grške! Vaša kri, vaš trud, vaši boji, vaše žrtve, vaša srčnost in vaša vztrajnost niso napravile samo naše domovine velike, marveč jo zdaj tudi ves svet spoštuje, ceni in slavi. Obžalujem le, ker toliko soborilcev mojih besedi ne bo čulo. A njih kri ni tekla zastonj in njih spomin ostane večni. Vas, ki živite, občudujem radi vaših junaštev in sem ponosen, ker taki armadi in mornarici poveljujem. Ukazal sem, da dobe svetinje vsi, ki so se obeh vojsk udeležili. A gotovo je, da vsakega preveva čuvstvo, da je ustvaril veliko Grško. Naše delo pa še ni končano. Grška mora postati močena. Neprestano bom deloval, da ta svoj smoter dosežem. Vi, ki pod zastavami ostanete, me boste s tisto požrtvovalnostjo, ki ste jo na bojišču pokazali, podpirali. Vi, ki se ponosno in s triumfom povrnete k domačemu ognjišču, ohranite in širite naprej naš sklep: Grška bodi vojaško zelo močna, da

jo bodo njeni prijatelji spoštovali in da postane svojim sovražnikom strašna.«

PAŠIČ PREDSEDNIKU SKUPŠČINE.

Belgrad, 10. avgusta. (Izvirno.) Ministrski predsednik Pašič je sinoči brzojavil predsedniku narodne skupščine Andri Nikoliću: »Veliko delo srbskega naroda, izvršeno pod modrim vodstvom našega vzvišenega kralja in s pomočjo neomejene rodoljublja in enodušnosti narodne skupščine, je sedaj dovršeno. Danes zjutraj se podpiše mirovna pogodba, s katero se pod žezlo Nj. Veličanstva srbskega kralja vračajo stare srbske dežele, tolikokrat napojene s srbsko krvjo. Dajoč slavo in priznanje rodoljubnim ljudskim zastopnikom jim vzklika vsako srbsko srce: Živel! Nikola Pašič.« — Nikolić je takole odgovoril: »Z največjim veseljem sem Vašo brzojavko sporočil gospodom narodnim poslancem in ne bom opustil naznaniti jo narodni skupščini v prvi seji. Današnji sveti dan bo srbstvo pomnilo kot dan nagrade za velike trude srbskega naroda, ki s svojo lastno močjo korak za korakom dviga svojo svobodno državo. Kakor so narodni poslanci doslej v imenu naroda složno sodelovali pri velikem delu, tako tudi sedaj enodušno priznavajo svila dela, katera je z božjo pomočjo izvršil srbski kralj, podpiran s sodelovanjem vsega naroda, zlasti pa s svojo junaško vojsko in modro vlado, ki ji Vi s tako srečnim uspehom predsedujete. Nikolić.«

NEREŠENA VPRAŠANJA.

Bukarešt, 10. avgusta. Vprašanje o avtonomiji cerkv in šol se je iz mirovne pogodbe izključilo.

TURČIJA ODRINA NE ODPSTOPI. — ENVER BEG KORAKA PROTI PLOVDIVU?

Berolin, 10. avgusta. »Berliner Tageblatt« poroča iz Carigrada: Ko zunanje ministrstvo prouči brzojavna poročila turških poslancev v inozemstvu, kako oni sodijo o odrinskem vprašanju, se sestavi besedilo note, ki je veliki vezir poslanikom na njih demaršo izroči. Nota se predloži ministrskemu svetu jutri, da jo potrdi. Porta zavzema stališče, da Odrina ne odstopi. Danes potuje delegacija Odrinčanov v Carigrad, kjer naprosi vlade velesil, naj nastopijo za to, da ostane Odrin pri Turčiji. V deputaciji bosta po dva Grka, dva Armence in juda in trije turški mohamedanci. Iz Carigrada odpotuje delegacija na Dunaj, nato pa odpotuje del delegatov v Rim, Pariz in v London, drugi del pa v Berlin in v Peterburg. Vlada je dvema višjima uradnikoma naročila, naj spremljata delegacijo. »Agence Ottomane« poroča: V Carigradu in v Smirni so bili shodi, na katerih so se zavzemali za to, da naj Turčija ne izroči Odrina.

Carigrad, 11. avgusta. Porta se zahvaljuje velesilam za njihovo posredovanje in izjavlja, da če velesile žele trajnega miru na Balkanu, morajo Odrin priznati Turčiji.

Pariz, 11. avgusta. Tukajšnje časopisje nastopa zdaj za to, da ostane Odrin Turčiji.

Kolin, 11. avgusta. »Kölnische Zeitung« poroča, da namerava Enver beg korakati proti Plovidvu. V Trakiji stoji 400.000 Turkov. (?) V angleški Indiji se je med 60 milijoni ondi bivajočih muslimanov pojavilo silno gibanje. V vseh mestih se vrše shodi, ki pozivljajo angleško vlado, naj ne pritiska na Porto, da bi Odrin vrnila.

VPRAŠANJE REVIZIJE.

Dunaj, 10. avgusta. »N. Fr. Presse« je dobila o Berchtoldovi avdienci pri

cesarju to-le poročilo: Javnosti seveda ni znano, kar se je govorilo med vladarjem in zunanjim ministrom, vendar so pa znane intencije, ki jih zasleduje avstro-ogrsko zunanja politika. Z gotovostjo se lahko reče, da ne naša vlada ne kaka druga velesila ne bo pozkušala ovreči temeljnih določb bukareške mirovne pogodbe. Naše razmerje z Rumunijo izključuje, da bi proti miru, ki se je sklenil vsled prizadevanja rumunskih državnikov, ostro nastopili. Ne more se pa zamolčati, da avstro-ogrsko vlada miru na Balkanu na podlagi bukareških mirovnih pogojev ne smatra za trajnega, marveč goji resno skrb, da je boj za Makedonijo samo odložen. Ker je pa mir in red v Turčiji odvzetih pokrajinah predpogoj za njihov gospodarski razvoj, na katerem je naša monarhija v prvi vrsti zainteresirana, je s tem podano stališče avstro-ogrsko vlade, da vsaki možni modifikaciji bukareških določb v korist Bulgarije nudi svojo moralno pomoč. Grof Berchtold je zvečer odpotoval iz Ischla nazaj na Dunaj.

Belgrad, 9. avgusta. (Izvirno.) Rusija je predvčeršnjim obvestila Majoresca, da si v vprašanju Kavale kakor tudi v vsakem drugem vprašanju, ki se tiče evropskih koristi, pridruži pravico do naknadnega pregleda konferenčnih odločb.

Belgrad, 9. avgusta. (Izvirno.) Iz Londona poročajo, da se mirovna pogodba revidira, toda ne na škodo Srbije.

Pariz, 10. avgusta. »Temps« objavlja to-le od zgoraj inspirirano vest: Izmenjava misli med Parizom in Peterburgom glede koraka, ki ga je včeraj podvzel ruski poslanik Šebeko v Bukareštu za revizijo bukareške pogodbe, se danes nadaljuje. Francoska vlada, ki se poprej ni bavila z nobenim ruskim predlogom, je za ta korak šele včeraj izvedela. Proučila bo posledice, ki iz tega izhajajo, in sicer z živo željo, da bi v Bukareštu sklenjeni aranžma napravila za Rusijo sprejemljiv pod pogoj, ki se zde Franciji pravični in zadovoljivi.

Bukarešt, 11. avgusta. Neki aktivni rumunski minister, ki se je bil udeležil mirovnih pogajanj, izjavlja: Ali bodo velesile mir revidirale ali ne, o tem se ne more še ničesar reči. Revizije ne žele vse velesile, ampak le one, ki se zavzemajo za veliko Bulgarijo. Do konference velesil ne bo prišlo, ker ne odgovarja interesom cele Evrope, ampak le interesom nekaterih velesil.

Bukarešt, 9. avgusta. Neki visok rumunski dostojanstvenik, ki je v mirovni konferenci igral važno vlogo, je na vprašanje nekega dopisnika, kako stališče zastopa Rumunija v revizijskem vprašanju, odgovoril tako-le: Rumunija v tem vprašanju sploh ni zavzela nobenega stališča, ker je revizija sploh nemogoča in se ne bo izvršila, ker velesile v tem niso edine. Sklicanje konference bi se razbilo na odpor Nemčije in Francije. Ministrski predsednik Majorescu je zato tudi v današnji seji izjavil, da je mir postal polnomočen.

Belgrad, 9. avgusta. (Izvirno.) »Samouprava« konstatira vseobčo radost celega evropskega časopisja radi sklenjenega miru; to radost kviri edinole avstro-ogrsko časopisje, ki zahteva revizijo, češ, da se ne more dopustiti, da bi se Bulgarija preveč oslabila. Ta bojazen je pa neopravičena, ker bo Bulgarija vendarle ostala naj-

močnejša balkanska država na jugu Donave. »Samouprava« upa, da velesile ne bodo kvarile bukareške pogodbe, marveč da jo bodo sprejele na znanje, ker je v splošnem interesu, da Evropa pusti Balkancem svobodo, da svoje notranje stvari sami aranžirajo.

Belgrad, 9. avgusta. (Izvirno.) Razlogi Vesničeve izjave v »Tempsu« proti reviziji mirovne pogodbe so v pariških političnih in službenih krogih izzvali splošno odobravanje. V Franciji nihče ne želi revizije. Francoska vlada je odkrito proti reviziji ter zastopa mnenje, da more biti trajna le tista pogodba, ki jo balkanske države same med sabo sklenejo. Listi obsojajo postopanje Rusije radi note, ki jo je predložila bukareški konferenci, v kateri zahteva revizijo pogodbe v vprašanju Kavale ter s tem odpira pot za vpletanje drugih velesil. Poluradni krogi mislijo, da hoče Rusija s tem korakom Bulgariji zavarovati Trakijo z Odrinoin, drugače pa da ne želi revizije.

Belgrad, 10. avgusta. Z ozirom na napade srbskih listov na Rusijo vladna »Samouprava« pomirja javno mnenje in izvaja, da se ne sme vreči v isti lonec tisto rusko časopisje, ki se za Bulgarijo zavzema, z rusko vlado, katera je Srbiji veliko dobrega storila. Greh bi bil, če se primerja ruska politika s politiko neke države, katere protisrbski značaj se liki rdeča nit vleče skozi stoletja.

Belgrad, 10. avgusta. (Izvirno.) Avstro-ogrsko nota o reviziji mirovne pogodbe je sestavljena v rezolutni obliki, ruska je pa miroljubna po obliki in vsebini.

Belgrad, 10. avgusta. (Izvirno.) Francoski listi menijo, da bo Rusija odstopila od revizije, ko se nekoliko poleže momentano bulgarofilstvo. — Francoski listi ne verjamejo v avstro-rusko kooperacijo, ker so si obojestranske koristi nasprotni; Rusija stoji na stališču, da je Kavala Bulgariji potrebna radi ravnotežja in zato zahteva revizijo edinole radi Kavale, medtem ko stoji Avstro-Ogrska na stališču, da treba revidirati celo pogodbo.

SAZONOV KONFERIRA.

Peterburg, 10. avgusta. (Peterburška brzojavna agentura.) Zunanji minister Sazonov je zasljal včeraj francoskega in angleškega poslanika, kakor tudi zastopnika Rumunije in Srbije.

CESAR VILJEM KRALJU KAROLU.

Bukarešt, 10. avgusta. Povodoma mirovnega zaključka je rumunski kralj Karol poslal nemškemu cesarju naslednjo brzojavko: »Po mnogih velikih težavah, ki jih je bilo treba premagati, in po Tvoji zaslugi je mir zagotovljen in bo ostal definitiv. V tem, za mojo vlado tako pomembnem trenutku se moje misli mude pri Tebi in zahvaljujem se Ti za dokaze iskrenega prijateljstva in gorke simpatije, ki si mi jih izkazoval v teh težkih časih. Podpisal Karol. — Cesar Viljem je odgovoril: »Danes popoldne došla brzojavka me je zelo in resnično razveselila. Pošiljam Ti moje odkritosrčne in iskrene čestitke k lepemu uspehu, ki ga nima le Tvoje ljudstvo, marveč vse vojskujoče se države in s tem cela Evropa zahvaliti Tvoji modri in resnično državniški politiki. V veliko zadoščenje mi je, da omenjaš, da sem k doseženemu tudi jaz

»Kaj pa ta krič pomeni?« vprašal je podčastnik strogo.

»Ne morem povedati, toda poznal sem glas Nikandra Filemonoviča Bezuha.«

»Pojdi, poklič ga sem!«

Kozak je izginil, začel klicati in slednjič se je prikazal poklicani Bezuh. Poročnik in podporočnik sta se približala k polnagemu, blatnemu kozaku in poročnik ga je vprašal:

»Kaj si ti kričal?«

»Da, jaz, vaše blagorodje,« pri teh besedah je dvignil desno roko k čelu, da bi salutiral, kar se je sponzil, da je brez uniforme, brez kape in postalo ga je sram in obstal je stegnjen pokonci z izbuljenimi očmi.

»Ti živinče,« nasmejale se je poročnik, ko je zapazil ponesrečeni poklon, »govori vendar, zakaj si kričal in se začel pripraviti?«

»Jaz sem prvi, vaše blagorodje, odkril sled, ker sem lovec po poklicu, tu so pa pritekli drugi in začeli brskati po vseh kopicah in lozah, da so me zmešali, uničili so sledove in jaz sem zgubil deset rubljev.«

Podporočnik, ki je večkrat hodil na lov, je priznal, da ima kozak prav in je zašepetal polglasno:

»Ima prav, pes zgubi sled tudi že po lovu.«

»Vem, vem,« pokimal je z glavo predstojnik; »poslušaj, kozače, ne boš kaznovan radi prepira, dobiš nagrado, toda najti moraš zločinca!«

»Razumem, vaše blagorodje . . . in prosil bi, da bi mi dali na pomoč samo enega tovariša, samo Balika, drugi naj se pa ne mešajo.«

»Dobro, vzemi Balika,« potem se je pa obrnil k podčastniku: »odpokličite druge.«

Zgodilo se je po povelju, poklicali so vse na breg in jim dovolili iskati po drugih krajih, samo ne tam, kjer sta Bezuh in Balik iskala sledove v bližini prehoda.

Poročnik in tovariši so nepotrpežljivo čakali na obed, za zabavo so pa naredili velike ognje in se zabavali s pogovori.

Župan se je približal z odkrito glavo.

»Česa hočeš?« je vprašal poročnik surovo.

»Prosim milosti, vaše blagorodje, ljudje so lačni, zmučeni, a danes je delaven dan, spomlad.«

»Spravi se, pasji sin! Ali jaz nisem lačen? Celo noč sem bil v službi. Dokler ne najdem brodu, ne izpustim nikogar.«

»Kako bo to, ker ni broda.«

»Proč! Vun!«

Žene in otroci so se začeli bati za moža in očeta in šli v gozd gledat, kaj delajo, ter so jim za vsak slučaj prinesli jedi.

Začetkoma so kozaki, ki so obdajali kmete, puščali k njim ženske, potem je pa podčastnik to zapazil in naznanil poročniku.

»Nagnati jih preč, a če je katera prinesla jedi, vzeti in dati kozakom!«

Začel se je lov na ženske in otroke in preiskavali so jih na grde načine, če nima katera pri sebi skritih jedil.

Otroci so bežali, padali, jokali in kozaki so jih tolkli za šalo. Huje je bilo z ženskami in dekleti, kajti ako so jih vjeli, so jih začeli preiskavati in zraven so delali nespodobne šale. Kričale so, prosile, rotile, kar je vzbujalo samo smeh, kadar se je pa katera izrgala, je tekla, kar je mogla, v vas in širila strah in grozo.

Kmetom so se bliščale oči, kleli so, toda stali mirno pod grozo sulic kozaske straže.

Ko je poročnik slišal kričanje in jokanje žensk in videl, kako jih love, se je veselo nasmejale in rekel:

»Kako se zabavajo rebjata!«

In »rebjata« so se zabavala, dokler niso zbežale vse ženske in otroci.

¹ Ruska beseda in pomeni: otroci.

Slednjič sta prišla kozaka z djakom in prinesla obilno kosilo, zlasti pa veliko steklenic žganja in vina.

Poročnik se je razveselil in povabil na obed poleg podporočnika in batjuške tudi še praporščaka.

Med kosilom je poklical načelnik kozaka, da bi povedala, kako sta opravila, pri tem je pogledal na njuna rdeča obraza in zaklical:

»Ah, vidva pasja sina, sta pila?«

»Da, vaše blagorodje, v krčmi po kozarčku.«

»Lažeš! Koliko je bilo kozarčkov?«

»To je težko povedati.«

»Ali je to bilo v krčmi?«

»Prisegava pri Bogu, da se nisva dotaknila steklenic vašega blagorodja.«

»No, naj bo! Zdaj mi pa povej o župniku!« je velel.

»Župnik je v začetku rekel, da nima niti žganja, niti vina, ko smo mu pa sporočila, da bo poskal vahtmajster, naju je takoj uslišal; čez pol ure je pa njegov hlapec prinesel nekaj steklenic žganja in vina.«

»Korenjaka sta, dobro sta se obnesla in zapomnita si, da kozakom se ne sme odreči ničesar.«

Mahnil je z roko in kozaka sta odšla.

»S takimi kozaki pobijemo svet, kaj ne, batjuška?« se je smejale poroč-

mogel doprinesti. Vsemogočni Bog naj Te v milosti ohrani še dolgo v blagor dežele, katere krasni razvoj slejkoprej zasledujem s pristranim prijateljstvom in občudovanjem. Veselim se najinega skupnega sodelovanja v svrhu miru. Podpisal: Viljem. Nato se je rumunski kralj še enkrat zahvalil z naslednjo brzojavko: »Ljubeznive besede v Tvoji pristrani brzojavki me napolnjujejo s ponosom in odkritosrčno hvaležnostjo. Smatram se za srečnega, da se je z mojim posegom v dogodke napravil konec dolgotrajni krvavi vojni in zagotovil mir. Naj bi nam bilo sedaj dano z zaupanjem gledati v bodočnost in začeti daljšo dobo miru, da ne mine zaupanje v krogih vsega javnega življenja. Še enkrat iskrena hvala za Tvoje gorko zanimanje in Tvojo krepko podporo. Podpisal: Karol.«

CESAR VILJEM ODLIKOVAL MAJORESCA.

Berolin, 10. avgusta. »Reichsanzeiger« naznanja, da je cesar Viljem rumunskemu ministrskemu predsedniku in zunanjemu ministru Majorescu podelil veliki križ reda Rdečega orla.

NEMŠKI CESAR POČASTIL GRŠKEGA KRALJA.

Atene, 10. avgusta. (Agence d'Athènes.) Cesar Viljem je imenoval brzojavno kralja Konstantina za feldmarsala nemške armade.

NEMČIJA ŽELI, DA ŽE ENKRAT BODI IN OSTANI MIR.

Berolin, 10. avgusta. »Norddeutsche Allgemeine Zeitung« piše v svojem tedenskem pregledu: »Zadnji teden je prinesel važen dogodek, zaključek miru v Bukareštu. Rumunska prizadevanja, da se sklene mir, smo na tem mestu od prvega trenutka dalje, ko se je ta misel pojavila v Bukareštu, s priznanjem spremljali. Danes se veselimo srečno dovršenega dela modre in energične državniške umečnosti, ki je kralju Karolu in njegovim svetovalcem pred Evropo in celim svetom v čast in priznanje. V Nemčiji se z najtoplejšimi simpatijami obračamo k častiljivemu izvezu, ki je svojo dolgo modro vladno ovčeval s takim uspehom. Nobena balkanskih držav ne izide iz trdega boja brez novih pokrajin, v katerih se obetajo hvaležne naloge in nade. Dasiravnje morda niso vsa vprašanja končno rešena, si morejo vojskujoče se države čestitati, da so našle v Bukareštu mir, ki ga opustošeni Balkan in njegova težko izkušana ljudstva tako potrebujejo. Tudi Evropa želi, da že enkrat bodi in ostani mir.«

ALBANSKO VPRAŠANJE SE POVOLJNO REŠI.

Dunaj, 10. avgusta. Na večerajšnji veleposlaniški konferenci v Londonu so stvari tako napredovale, da je opravičeno upanje, da se bo na prihodnjem posvetovanju posrečilo rešiti še vsa ostala vprašanja. Popoln sporazum se je dosegel glede južnoalbanskih meja v toliko, da rt Stylos in Korica pripadeta Albaniji in bo torej meja potekala po črti, katero sta zahtevali Avstro-Ogrska in Italija. V vprašanju glede otokov se je doseglo bistveno zblizanje. Kar se tiče usode Thasosa, se je

nik, ko je pa zagledal njegov mračni obraz, je dostavil: »Vi imate pa samo upornike v glavi? Jih bodo že dobili.«

»Bog daj,« je vzdihnil.

»Vam, batjuška, je menda Tomaž ime,« se je nasmejal poročnik.

»Zakaj?«

»Ker on je bil ravno tako neveren, kakor vi,« so se nasmejali častniki; »poglejte samo naša rebjata, in taki ne bodo vjeli stotine zločincev?«

»Bog daj, Bog daj!«

Ko so se napili in najedli, je veleporočnik prinesel kozaško burko in vlegel se je spat. Njegov zglede sta posnemala podporočnik in praporščak. Batjuška je hodil nad bregom in pričeval tolažilne novice.

Bilo je že popoldne, ko se je zbudil poročnik, pogledal na kozake, ki so poželjivo gledali na ostanke obeda in spomnil se je, da kozaki niso še nič jedli.

Vstal je, se iztegnil, prižgal cigareto in zakričal:

»Vahtmajster in župan k meni!«

Ko sta pa stala pred njim:

»Vzemi polovico kozakov in odjahajte v vas, da se pokrepčate, a župan naj ti pokaže, kje in kaj smete vzeti, da

Velik in topel vrhni plašč, da se človek lahko popolnoma zavije vanj.

sklenilo, da ima otok pripasti tisti državi, ki dobi Kavalo.

SRBIJA IN AVSTRIJA.

Bukarešt, 9. avgusta. Rumunski minister, ki je sodeloval pri mirovni konferenci, se je glede avstro-srbskega razmerja izjavil naslednje: O pogajanjih med gospodom Pašičem in avstrijskim poslanikom v Bukareštu mi ni ničesar znanega in ne verjamem nanja. Rumunija bi bila seveda za sporazum med Avstro-Ogrsko in Srbijo, če bi se jo v tem oziru vprašalo za mnenje; vsikdar bi Srbiji svetovala pomisliti, da je v svojih najvažnejših koristih navezana na monarhijo.

ZAHTEVE ČRNEGORE.

Pariz, 11. avgusta. »Temps« poroča: Črnagora zahteva kot odškodnino za drugo vojsko cel Sandžak, vključiviši Prizren in Djakovico. Srbska vlada je pripravljena tej želji ugoditi, izvzemši Prizren. Ako se sporazuma ne doseže, je določeno razsodišče prijateljske velesile.

DROBNE VESTI.

Sofija, 9. avgusta. Grške prednje straze so baje večkrat prekoracile demarkacijsko črto in so Bulgare izzivali. Začelo se je nato streljanje. Na obeh straneh je padlo več žrtev. Vlada je radi tega dogodka pri velesilah protestirala.

Sofija, 9. avgusta. Po dvatedenskem odmoru je došla danes zopet prva pošta čez Odeso.

Sofija, 10. avgusta. (Agence Télégraphique Bulgare.) 64 bulgarskih učiteljev iz Macedonije, ki so jih srbske oblasti aretirale in gonile v Srbiji iz zapora v zapor, je bilo bilo izgnanih iz Smedereva v Orsovo, odkoder so došli na stroške bulgarske vlade v Lompalanko.

Belgrad, 10. avgusta. (Izvirno.) Glasom poročil, ki jih vsak dan dobiva zdravstveni oddelek notranjega ministristva, je kolera popolnoma omejena. Že dva dneva ni bilo v celi deželi nobenega novega slučaja več.

Belgrad, 9. avgusta. (Izvirno.) Finančno ministristvo je imenovalo posebno komisijo, ki ima proučiti dosedanje finančne operacije v novih krajih. Na podlagi dobljenih rezultatov se sklene potem finančni zakon.

Belgrad, 9. avgusta. (Izvirno.) Vse železniške koncesije, ki so jih bili dali Turki inozemcem, se razveljavijo. Tisti imejitelji koncesij, ki so jih v pravnem oziru dobili pravilnim potem, bodo dobili odškodnino.

Darovi za katoliški shod.

Stefan Rojnik, c. kr. rač. revident, Gradec, 5 K; Beričič Andrej, trgovec, Cerknica, 1 K; Kanduč Franc, kaplan, Cerknica, 5 K; Jernej Pavlin, kaplan, Cerknica, 5 K; Andrej Furlan, kaplan, Sv. Križ pri Trstu, 3 K; Marčič Valentin, župnik, železniki, 3 K; dr. Ivan Černe, mesto venca na grob pokojnega Ivana Vencaja, 10 K; Anton Kolar, župnik, Sv. Ilj pri Velenju, 10 K; dr. Ivan Šusteršič, deželni glavar, Ljubljana, 50 K; hranilnica in posojilnica Bloke 10 K; Franc Hrastelj, arhidiacon, Konjice, 5 K; Ana Regali, Ljubljana, 2 K; Anton Kržič, c. kr. profesor, Ljubljana, 20 K; Josip Šiška, kanonik, Ljubljana, 15 K; Franc Matičič, župnik, Boljuž, 2 K; M. Dimnik, dež. poslanec, Jarše, 2 K; Matija Gerzin, župnik, Preserje, 5 K; Anton Rogáč, dekan, Hrušica, 5 K; Rudolf Strnad, c. kr. upravnik, Ilirska Bistrica, 2 K; Režen Josip, župnik, Unec, 5 K; Plevanec Ivan, župnik v pok., Vel. Gaber, 10 K; Abram Jos., vikar, Obloke, 5 K; dr. Jos. Marinko, Mavčiče, 5 K; And. Šimenc, župnik v pok., Dol pri Ljubljani, 5 K; Ivan Tušar, c. kr. uradnik, Idrija, 5 K; dr. Giur. Bonifačić, kanonik,

ne bo nobenega nasilja in bo vsak dobil enako; dvora se ne dotakni, tam se bom jaz nastanil, tudi batjuške ne, niti katoliškega župnika, ker pri njem bo stanoval podporočnik. Čez uro se vrni in vzemi drugo polovico kozakov, da se najedo; župan naj pokaže koče! Pojdite!

Vahtmajster je odšel, župan je pa obstal.

»Česa hočeš?«

»Vaše blagorodje, kaj pa ljudje?«

»Ljudje! To so psi, ne ljudje Hej, praporščak!« a ko je prišel: »Vam praporščak, prepuščam poveljstvo, s podporočnikom grem v vas, ko se vsi kozaki vrnejo nasičeni, izpustite to živino,« je pokazal na gručo kmetov.

»Po povelju!«

»Kadar se vrnete Bezuh in Balik, mi sporočite, ali pa, ako se zgodi kaj novega . . . razpostavite straže, da nikdo ne uide.«

»Po povelju,« pokimal je ter odšel.

Poročnik si je otrepal široke hlače, a ko je zagledal, da ima blatne čevlje, jih je vele očistiti. Potem je pa rekel popu, ki je prišel mimo:

»Hej, batjuška, čas nam bo iti na obed, pojdemo v dvor in vi z nami?«

Batjuška je pogledal proti »Začaranemu močvirju« s hrepenečim pogledom; žal mu je bilo ločiti se od brega,

Mali Lušnji, 5 K; Sterk Jure, Vinica, 15 K; Štefan Kropce, Cres, Narodni dom, 1 K; Zupnja Preska 10 K; Franc Petrič, župan, Ziri, 4 K; Damjan Pavlič, župnik, Kostanjevica, 20 K; neimenovan, Toplice, 72 vin.; Lovrenko Fran, župnik, Razbor pri Slovenjgradu, 2 K; Fran Komatar, profesor, Kranj, 1 K; Ivanka Rabič, Kranj, 2 K; Rajko Marenčič, Kranj, 3 K; Peter Pokorn, Primskovo pri Kranju, 1 K; Jurij Sorli, Rupa, 1 K; Ivan Brodar, Hrasnje, 1 K; Franca Pernič, Kranj, 1 K; Anton Keali, tajnik Z. Z., Ljubljana, 2 K; J. N. C. Röger star., cesarski svetnik, Ljubljana, 5 K; Fra A. Mišič, škof, Mostar, 50 K; profesor Wester, namesto venca na grob pokojnega sod. svetnika Iv. Vencaja, 20 K.

Turška zverinsiva v Traciji.

(Izvirno poročilo.)

»Apostolstvo sv. Cirila in Metoda« je prejelo iz Odrina obširno poročilo o turških grozovitostih v Traciji in v odrinski okolici. Poročilo je spisano dne 1. avgusta v Odrinu ter po posebnem kurirju oddano v Carigrad in dne 6. avgusta oddano na avstrijski pošti v Carigradu. Iz tega poročila navajamo danes samo najvažnejše točke.

V Londonu določeno turško-bulgarsko mejo Midia — Enos so Turki prekoracili dne 16. julija. Turški vojaki so dobili povelje, da morajo pri svojem prodiranju poizgati in porušiti vse bulgarske vasi in poklati vse bulgarske prebivalce. Turški vojaki so to povelje natančno izvršili. Od Galipolija in Čataldže pa do stare bulgarske meje ni ostala niti ena bulgarska vas in niti en Bulgar.

Turške čete so nepopisno grozovito divjale proti bulgarskim prebivalcem v Traciji, posebno proti bulgarskim ženam in deklicam.

Pri turškem prodiranju v Tracijo se je očitno pokazala grško-turška zveza. V mnogih vaseh so se grški in turški prebivalci pridružili turškim rednim četam ter pomagali klati, ropati, onečaščeovati in poizgati.

Odrin so Turki zasedli dne 22. julija zjutraj. Vse katoliške vasi, cerkve in šole v odrinski okolici so požgane in porušene. Slovincem dobro znani junaški župnik Ivan Bonev v Ak-Bunarju pri Odrinu je najbrže umorien. Katoliška vas Sudžak v stari Bulgariji je razdejana. »Slovenčev« dopisnik župnik Nikolaj Dimitrov se skriva v gorah.

V Odrinu so se velike množice bulgarskih beguncev zatekle pod varstvo katoliških misijonarjev in evropskih konzulov. Turki se v Odrinu utrjujejo.

Obširnejše poročilo iz Odrina še pričobimo.

Štajerske novice.

Božidar Flegeričeva slavnost povodom odkritja njegovega nagrobnika pri Sv. Bolfenku na Kogu in v spominke plošče na pesnikovem domu v Vodrancih v nedeljo, dne 17. avgusta 1913. Pri Sv. Bolfenku. Ob 10. uri slovesna sveta maša. Slovesno odkritje nagrobnika. Nagrobni govor. (Govori svetnik g. Val. Cajnko iz Varaždina.) Pesem: »Bogu«. (Moški zbor, besede B. Flegeričeve, uglasil A. Nedved.) Na Flegeričevem domu v Vodrancih. Pozdrav gostov. (Govori načelnik odbora za Flegeričev spomenik g. Jos. Šinko.) Slavnostni govor z odkritjem spominke plošče. (Govori g. prof. dr. Fr. Hešič iz Ljubljane.) Pesem: »Molitev za slovenski rod.« (Moški zbor, besede in napjev zložil Avg. Leban.) Banket. Ljudska veselica z godbo, s petjem, z govori itd. — Radi banketa (kuvert stane 3 K brez pijače) se je oglasiti do 15. avgusta t. l. pri odborovem blagajniku g.

ker se je nadejal, da vjamejo zločince. Podobna čustva mora imeti pes, ako mu preganjana mačka uide na drevo.

Batjuška je vedel, da se nahajajo uporniki čisto gotovo v »Začaranem močvirju«, a vendar jih ne more dobiti. Rekel je torej poročniku:

»Jaz sem duhovnik, danes je velika sredo, jutri veliki četrtek, ne spodobi se, da bi šel na zabave in veselje; poleg tega imam bolno ženo.«

»Kaj pa slahič, ali ima ženo, odraščene hčerke, kaj?«

»Gospodaruje vdova z lepo hčerko.«

»Ii, torej ne bo s kom piti.« je rekel z odmevom nezadovoljnosti poročnik.

»Saj bo vendar drugi častnik, a vojaškim ljudem je najbolj prijetno, ako so sami z ženskami,« se je nasmehnil dvoumno pop.

»Prav imate, batjuška, se bova že pozabavala. Hej, Aleksij Kirilovič, odjahajva proti dvoru, tam je samo mada-me in njena hčerka. Kako škoda, da nisem obril,« dotaknil se je z roko trdih ščetin, »toda hudčič naj jo vzame,« in potegnil je po dolgih, črnih, po kozaško povešenih brkah.

Ko ga je kozak očistil, je naravnal epolete, posadil kapo, popravil pas, sabljo in zakljal:

»Konja!«

Dalje.)

Iv. Kolariču v Središču; z oglasilom je istočasno vpslati omenjeni znesek. — Slavnost se vrši ob vsakem vremenu! — Vsa narodna društva dobro došla! — Da ne bode kakega nesporazumljenja, se opomni, da se posebna vabila ne bodo razpošiljala. — Odbor za Bož. Flegeričev spomenik.

»Liberalna« zavest. O tej stvari piše zadnji »Narodni List« to-le hinavščino: »Kajti ne dá se tajiti, da prejšnja danes vsakega zavednega spodnjestajerskega narodnjaka zavest, da ne bo poprej bolje, dekler ne dobé politične moči v roke zopet narodni može, ki se bodo borili proti Nemcem in vladi brez ozira na nemškutarske škofo in koristi pesameznih oseb.« Koliko hinavščine je v tej liberalni »zavesti«, le par dokazov: Naši deželni poslanci se borijo »z ozirom na nemškutarske škofo« že tri leta proti nemški nadvladi v deželi, a liberalna »zavest« dr. Kukovca pomaga Nemcem v boju proti tej obstrukciji. Naši državni poslanci stojé nasproti vladi na Dunaju v opoziciji, poslanec dr. Ravnihar pa se s svojo liberalno »zavestjo« nahaja v vladni stranki ter glasuje za nemško vlado in posebej še za ministra dr. Hohenburgerja. V občinski odbor narodnega trga Vrankso so vzeli liberalci pet štajercijan-cev. Taka je ona hvalisana narodna zavest spodnjestajerskih liberalcev.

»Diamantna sv. maša. Dne 25. julija je v Gradcu pri usmiljenih bratih obhajal diamantno sv. mašo bivši dekan in nadžupnik vuzeniški č. g. Tomaž Mraz. Slavljence je bil rojen 5. decembra 1826. pri št. Vidu pri Grobelnem.

»Detomor. Posestnikova hči Helena Mastnak v Lokarjih pri Sv. Juriju ob juž. železnici je imela znanje z nekim železničarjem, ki ni ostalo brez posledic. Ko je železničar to zapazil, je dekleta takoj zapustil in jo popihal v Ljubljano. 24. julija je Mastnak povila žensko dete, katero je 29. julija iz srda nad detetovim očetom zavila v cunje in vrgla v gnojnico. Dete se še istega dne mrtvo potegnili iz gnojnice, detomorilko pa zaprli.

»Marburgerca« roji. Znani nemški tar Krajnc pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu se jezi v zadnji »Marburgerci«, ker se bo slovenska šola pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu pri Lučanah pomnožila in razširila. Jan je h Krajncem pismu pristavil dolg pesimističen uvod z napisom »Ein untersteirischer Posten verloren?« Iz cele kolobocije je razvidno, kakor da si Nemci domišljujejo, da je bil Sv. Duh nekaj nemška posest in postane sedaj — slovenska. Revež! Slovenci že stoletja prebivajo v tej slovenski okolici in bodo tudi še z naprej!

Koroške novice.

Koroško—Tolsti vrh—Guštanj. V nedeljo, dne 17. avgusta, ob 2. uri popoldne se vrši v Tolstem vrhu pri gospodu Osetu tolstovrške statine občni zbor živinorejske zadruge za Tolsti vrh in okolico, pri katerem se bo obravnavalo zaradi podpore od ministristva za nakup in zboljšanje pašnika. Ker je občni zbor zelo važen in splošnega gospodarskega pomena, prosimo, da bi se vse bližnje in daljnjo kmetsko ljudstvo zborovanja udeležilo.

Dnevne novice.

Shoda S. L. S. v Bevkah in Borovnici. Včeraj dopoldne ob 8. uri se je vršil v Bevkah dobro obiskan shod, na katerem je govoril poslanec Gostinčar. Shod se je vršil na prostem pred cerkvijo in je izrazil zaupanje stranki in poslancu Gostinčarju. — Popoldne ob 3. uri pa se je vršil shod v Borovnici, na katerem je govoril posl. Gostinčar. Vkljub slabemu vremenu je bil shod zelo dobro obiskan. Tudi na tem shodu se zborovalci obsodili nesramno postopanje liberalnega časopisja proti voditeljem S. L. S. in izrekli zaupanje poslancem in posebej dr. Šusteršiču.

Tekmovalna voznja kranjskega in koroškega avtomobilskega kluba se vrši dne 15. in 16. avgusta t. l. Tekmovalna proga je dolga 550 km in se začne v Celovcu, potem vodi čez Velikovec, Jezerski vrh, Kokro, Moste, Domžale, Celje, Radeče, Sevnico, Mokronog, Zatičino, Zgoranje Krko, Grosuplje in Ljubljano, kjer bo nočna postaja. Drugi dan iz Ljubljane v Škofjo Loko, Poljansko dolino, Cerkno, Reko, Tolmin, Kobarid, Bovec, Predil, Trbiž, Medgorje, Neč, Pliberk, Beljak in Celovec, kjer je cilj. Tekmovalna določila so zelo stroga. Tekma je otvorena za motorne avtomobile vseh vrst, ki so v posesti klubovih članov. Tekmovalne vozove morajo krmariti tekmovalci sami. Vsi vozovi morajo glede svoje konstrukcije in opreme ustrezati oblastvenim predpisom in bodo plombirani. Vsakemu vozu se določi na predvečer en kolodvor za naslednji dan voznje. Vsa dela na vozu smeta izvršiti le dve osebi. Vsi premori, ki so nepristovolni, se klasificirajo s kazenskimi dikami.

Priglasna taksa 30 K, naknadna priglasitev proti dvojni taksi. Za tekmovalce, ki dobe najmanjše število pik, je določeno osem castnih nagrad, vsi priglašeni vozovi, ki so vsotno prevozili, dobe po eno srebrno plaketo. V Ljubljani na večer prvega tekmovalnega dneva se vrši v hotelu »Union« zabavni večer na čast vsem udeležencem.

+ Osebnosti. Deželnosodnemu nadsvetniku dr. Francu Voušek v Mariboru se je povodom zaprosene vpokojitve brez takse podelil naslov dvornega svetnika. — Prov. nemastnišveni koncipist pri okrajnem glavarstvu v Sežani Franc Svetek je na svojem dosedanjem mestu imenovan za namestništvenga koncipista. — Prov. policijski kanclist Franc Gaspič v Zadru je imenovan za definitivnega policijskega kanclista v štatusu tržaškega policijskega ravnateljstva.

— Vse one, katere je pripravljali odbor katoliškega shoda naprosil za slamo, prosimo, naj nujno z obratno pošto odgovoré.

— Avbe za otroke. Tvrška F. M. Regorschek nasl. Ljubljana naznanja, da je dala napraviti po naročilu deželne zveze za tujski promet po vzorcu iz deželnega muzeja takimenovane furme. Te avbe so bohinskega izvira ter so edina starinska pokrivala, katera so nosili otroci. Kdor si želi tako avbo omisliti, se mora najdalje do 20. t. m. oglasiti pri tvrški F. M. Regorschek ali v trgovini »Pri solncu«.

— Dijaška prireditel v Domžalah. Kamniški pododbor gorenjske podružnice S. D. Z. priredi dne 15. avgusta t. l. — na Veliki Šmaren — v »Društvenem domu« v Domžalah prvo svojo prireditev z zelo zanimivim sporedom, ki se ga bo še pravočasno naznanilo. — Ker je čisti dobiček namenjen dijaškim organizacijam, se prijatelje dijaštva in vse cenjeno občinstvo prosi velike udeležbe.

— Za ljudski sklad so darovali meseca julija: Poslanec Demšar 120 K, neimenovan 50 K, posl. Gostinčar 30 K; po 20 K: g. knezoškof, dr. Zajec in dr. Pegan; po 10 K: dekan Arko, župan Šušteršič, kapl. Omahen, prof. Dermastia, g. Peternel iz Zirov 6 K; po 5 K: posl. Matjašič, Drobnič, dr. Derganc, dr. Stojc, prel. Kalan, župn. Petrič in 2 neimenovana; ur. Krhne 4 K; dr. Dermastia 3 K; po 2 K: ravn. Juvan, ravn. Traven, ravn. Rašica in župnik Barle; po 1 K: dr. Adlešič, dr. Natlačan, dr. Čekal, J. Ložar in neimenovan. — Prispevke sprejema: Tajništvo, Miklošičeva cesta števil. 6.

— Lep uspeh Slovencev na gostilničarskem polju. Letos je dokončal na višji gostilničarski, oziroma hotelski šoli na Dunaju z odličnim uspehom svoje študije g. Maks Dolničar, sin restavraterja g. Dolničarja v Trbovljah. To je prvi Slovenec, ki je dovršil tako šolo in kar je najlepše, bil je najboljši učenec celega razreda. G. Dolničar je dobil na podlagi tega takoj izborna službo v Švici, ki mu jo je preskrbela šola sama, in se mu obeta prav lepa bodočnost. K zadevi se vrnevo itak še, ker smo naziranja, da bi bilo prav, ako bi več Slovencev posvetilo svoje moči tej stroki, v kateri so radi svoje nadarjenosti prav porabni.

— Iz Kranja se nam poroča: Včeraj je imelo ljubljansko katoliško mladeniško društvo v tukajšnjem »Ljudskem domu« prireditve s prav zanimivim sporedom, katerega glavna točka je bila uprizoritev Calderonove igre »Stanovitni kraljevič«. Vsekako je zelo hvalevredno, da je društvo uprizorilo tako lepo igro, ki mora vzbuditi najblažja čustva in poživiti versko zavest. Igra je v resnici napravila globok vtis, ker so igralci, posebno predstavitelj »Stanovitnega kraljeviča«, storili v popolni meri svojo dolžnost in je bila vsa oprema primerna, kostumi krasni. — Pred igro je zapel oddelek pevcev ljubljanskega katoliškega društva rokodelskih pomočnikov več lepih zborov in je podal dokaz, kako dobro izvežbane pevske moči ima imenovano društvo. Društveni predsednik vlč. g. Alojzij Stroj je pa v jedrnatih besedah razložil pomen društva pomočnikov in mladeniškega društva v naši organizaciji. — Udeležba je bila jako povoljna, tudi od strani prav odličnega občinstva našega mesta. Upamo, da ostane ljubljancem bivanje v Kranju v lepem spominu, kakor je tudi nas veselilo seznaniti se z društvom, kjer je že marsikateri mladenič iz Kranja in okolice, ko se je učil obrti v Ljubljani, našel najboljšo družbo.

— Reaktiviranje generala Lipoščaka. »Zeit« poroča iz dobro poučenih krogov, da bo general Lipoščak o prvi priliki imenovan za pehotnega divizionarja.

— Dr. Unkelhäuser državni tajnik. Zagrebški uradni list obelodanjuje poleg visokega odklikovanja dr. Unkelhäuserja njegov ponovni poziv v hrvaško ministristvo in istočasno podelitev naslova in značaja državnega tajnika.

— Slovesna otvoritev zagrebškega »Zbora« bo dne 14. t. m.

— Poštarji dobe v najkrajšem času 35 letno službeno dobo. Tozadevna na-

redba je od vseh merodajnih faktorjev potrjena in čaka le še najvišje cesarjeve sankcije. Pričakuje se, da naredba v enem prihodnjih naredbenih listov izide. Veljavna bo za sedaj samo za poštarje.

— Nesreča. V Žabnici pri Škofji Loki je dne 2. avgusta padel šest let stari posestnikov sinček Jožef Šifrar v živo apno. Pri tem je dobil take opekline, da je čez dva dni umrl. Zdravniška pomoč je bila brezuspešna.

— Smrtina kosa. Iz šemnika, župnika Sv. Gora, nam poročajo, da je ondi umrl globoko veren mož in zvest pristaš S. L. S. Martin Prašnikar, po domače Štrikar. Pokopan je bil na Sveti Gori v ponedeljek, dne 1. avgusta. R. i. p.

— Iz vojaške službe. Polkovnik Franc Dretnik je bil na lastno prošnjo superarbitriran in upokojen, obenem pa imenovan za poveljnika v vojaškem podružnem domu za invalide v Neulerchenfeldu. — Stotnik Martin Kolerič je imenovan za poveljnika 8. sanitetnega oddelka.

— Poroka. Dne 12. avgusta se bo v podružnici sv. Nikolaja v Martinjivasi pri Mokronogu vršila poroka gosp. sodnega avskultanta Barleta z gospodično hčerko gospoda generala Zupančiča. Poročal bo ženinov brat zagrebški prebendar in nadbiskupski tajnik č. g. Janko Barle.

— Gregorčič v češčini. Povodom letošnjih velegrajskih slavnosti je prinesel »Našinec« prelepo Gregorčičevo pesem: »Blagovestnikom« v češkem prevodu. Prevod je preskrbel Rudolf Linhart.

— V vodnjaku utonil. 29letni I. Stokelj v Planini je svojega 17letnega brata Edvarda ma verigi spustil v 6 m globoki domači vodnjak, v katerem je stala voda skoro 3 m visoko, da bi dvignil vedro, ki je bilo padlo v vodnjak. Pri spuščanju se je pa veriga utrgala in Stokelj, ki ni znal plavati, je utonil v vodnjaku.

— Smrten padec. Dne 4. t. m. je padel 73letni Dominik Zvanut v Lozice-Zvanutih z nekega odprtega hodnika na cesto in se ubil.

— Umrl je v St. Petru na Krasu nadučitelj v pokoju g. Mihael Kalan, star 68 let.

Primorske vesti.

p Goriške volitve. Kot poslanca trgovske zbornice sta bila v soboto izvoljena za deželni zbor italijanska liberalca Josip Vinut in dr. Pettarin. — Pri večerajšnji volitvi v veleposestniški kuriji so dobili Gregorič 78 glasov, Rutar 70, dr. Franko 68 glasov. V manjšini so ostali Obljubek, Zuchiaty in Stepančič. — V laški veleposestniški kuriji so zmagali krščanski socialisti s 126 do 122 glasovi proti 111 liberalnim.

p Poročil se je železniški uradnik na Dunaju g. Bogosl. Berbuč, sin g. prof. Berbuča, z gdčno Olgo Plohl, hčerko šolskega svetnika v pokoju.

p Mestno močvirje. V hotelu »Hungaria« na Reki si je prerezal vrat neki tujec, ki se je bil vpisal za F. Rossija. V petek zjutraj ga ni bilo iz sobe in ga ni bilo; ko tudi trkanje sobarice ni nič izdalo, so vlomili v sobo, kjer se je uslužbencem hotela nudi strašen prizor: Rossij si je bil z britvijo glavo skoro odrezal in vsa postelja je bila krvava. — Isto noč se je obesil Oger Al. Supp. — Radi pekoče vesti se je pa napil strupa Andrej Cale, ki je bil zapustil ženo in otroke v največji bedi. — Pred par dnevi smo poročali, da se je hotela zapuščena Calejeva žena iz obupa z obema otrokoma usmrtiti.

— Vojaški koncert v Divači priredi »Društvo jugoslovanskih železniških uradnikov« na praznik dne 15. avgusta ob pol 4. popoldne na vrtu kolodvorske restavracije. Sodelovala bode godba c. in kr. pešpolka št. 47 iz Gorice. Po končanem koncertu bo v večernih urah ples. Čisti dobiček te prireditve je namenjen podpornemu skladu »Društva jugoslovanskih železniških uradnikov«. — Vstopnina h koncertu 60 vin. za odraslo osebo.

p Nova tržnica za ribe v Trstu. V ponedeljek, dne 11. t. m., so otvorili v Trstu novo krasno tržnico za ribe. Bil je že skrajni čas po tolikem zavlačevanju, ker stara res ni več uporabna.

p Letina na Goriškem. Goriški kmetovalci pričakuje letos izdatne in dobre trgatve. Kakor vse kaže, mora biti letos mnogo dobrega vina. V furlanski ravnini, na Brdih in po vsej vipavski dolini kaže trta izborna in po vipavski dolini sari računajo vinnogradniki s 60.000 do 70.000 hektolitri pridelka, kar znači v denarju par milijonov izkupička. Tudi sadna letina je bolj izpadla nego je bilo pričakovati po aprilovem mrazu. Slednjič pa tudi sadeži na poljih niso slabi.

p Električna železnica med Reko in Opatijo. Iz Budimpešte poročajo, da se uresničuje načrt gradnje električne železnice med Reko in Opatijo. Železnica bode tekla od zadnje postaje re-

ške električne železnice preko Kantride v Preluko, kjer se bo vezala z električno železnico, ki vede iz Matulj v Opatijo in Lovran. Novo železnico, ki bo veljala okrog poldruga milijona kron, izročijo prometu početkom prihodnjega leta.

p Soprog jej je izginil. V nedeljo, dne 20. julija popoldne sta se bila peljala zakonska Jožef in Emilija Vodopija iz Trsta v Koper na izlet. Tam sta se še čisto dobro razumela, a kakor bi trenil je prišlo drugače. Zgodilo se je, da se je dve in pol leta stari njun otrok, ki sta ga držala za roke, naenkrat zaletel in zbežal po cesti kakor norček. Dobra mati je takoj stekla za njim, a oče je obstal kakor pribit. Ko je nato mati privedla otroka nazaj, se je sporekla z brezbržnim možem, a ta je to tako zameril, da se je skrtil med množico in se ni prikazal več. Sedaj je reva, ki je morala iti štiri ure daleč iz Kopra v Trst peš, ker ni imela niti vinarja pri sebi, sama v svojem obupu.

p Strašno nevihto v Trstu so imeli 9. t. m. zvečer. Med bliskanjem in grmenjem se je utrgal oblak, da so bile v hipu vse ulice pod vodo. Sla je tudi nenavadno debela toča. Morje je bilo veličastno grozno. Usidrane ladje v luki so bile v veliki nevarnosti, da se razbijejo ob obrežju. Pomorski promet je bil silno otežkočen.

p Hotel »Slavija« v Cirkvenici pogorel. Dne 10. t. m. je v hotelu »Slavija« v Cirkvenici začelo goreti. Radi pomanjkljivih gasilnih sredstev je bila velika nevarnost, da se požar razširi. K sreči so ogenj opazili na torpednem čolnu V., ki je ravno mimo plul; moštvo je ogenj omejilo. Hotel je do tal pogorel.

Ljubljanske novice.

lj Katoliški shod in malenkostno stališče izvrševalnega odbora narodno-napredne stranke. Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke, kolikor ga je sedaj sploh v Ljubljani, se je bavil s katoliškim shodom in objavil med drugim nepodpisano izjavo, da priporoča svojim somišljenikom, »da imenovani shod enostavno prezirajo.« To so sklenili gospodje, ki nimajo prav ničesar izgubiti. Po tej izjavi nastane »resno« vprašanje, kako se bode mogel katoliški shod razviti in kam bode šle množice našega ljudstva s svojim denarjem. Izvrševalni odbor je izbral za svojo izjavo najnerodnejšo besedo, kakršno je sploh mogel najti v besednjaku. Preziranje! Prezira naj dr. Novak, prezira naj dr. Triller, prezira naj advokati, ki muzicirajo v izvrševalnem odboru, prezira naj g. Likozar — ti na veselje vseh udeležnikov svoje pisarne vse dni katoliškega shoda lahko zapro, mi bi pa izrazili ponižno prepričanje, da trgovci in gostilničarji to »preziranje« na ljubo zgoraj imenovanim gospodom ne bodo jemali dobesedno in da bodo trgovine in gostilne široko odprte. Slovesčine izvrševalnega odbora ne razumejo niti »Narodovi« uredniki, ker so na prvem mestu priobčili famozno izjavo, na drugem pa članek — proti katoliškemu shodu. Kje je torej ostalo preziranje? »Naši voditelji niso še nikdar ničesar pametnega storili«, je rekel znan volilec narodno-napredne stranke, »s svojo izjavo o katoliškem shodu so jo zopet polomili.« In prav je imel! Gospodje bi se morali učiti takta napram katoliškemu shodom od protestantov in judov v Nemčiji. S svojo izjavo so pa pokazali, da so z obzorjem celo še daleč za svojimi kolegi v Novem mestu. Tam je bila namreč včeraj sokolska slavnost. Odbor novomeškega Sokola je izdal tem povodom oklic za izobešanje zastav, v katerem pravi: »Dolžnost vsakega pravega meščana je, da sprejme tujce kar najgostoljubneje in jim napravijo bivanje v Novem mestu kar najprijetneje. Vsako mesto je odvisno od tujskega prometa, čim več tujcev poseča kako mesto, tem bolj se razvija in procvita. Zato mislimo, da bo pač vsak meščan storil svojo dolžnost!« Novomeški župan je pa posebno povdarjal, da so take priredbe važne tudi »iz gospodarskega stališča«. Mnogi naši somišljeniki so z ozirom na to izobesili svoje zastave. Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke pa ima menda zato svoj sedež v Ljubljani, da s svojimi ukrepi Ljubljano vedno kompromitira.

lj Gg. dijaki, ki bi pomagali v prihodnjih dneh pripravljalnemu odboru za katoliški shod v pisarni ali pri ureditvi stanovanj, naj takoj javijo svoje naslove v pisarni katoliškega shoda v »Ljudskem domu«, I. nadstropje.

lj Somišljeniki, ki govore češki, naj javijo svoje naslove pripravljalnemu odboru za katoliški shod.

lj Vstopnice za katoliški shod za Ljubljance. Na razna vprašanja javljamo, naj oni ljubljanci, ki še ni-

majo vstopnice na katoliški shod, a jo žele kupiti, potrpe do prihodnjega tedna. Tedaj javimo, kje se bodo vstopnice v Ljubljani prodajale.

lj Na naslov c. kr. policijskega ravnatelja stavimo vladno vprašanje, če mu je znano, kako njemu podrejeni organi pobirajo neupravičeno in celo tudi pretirano visoko policijsko pristojbino. Tam, kjer mestni magistrat sploh ni smel pobirati nadzorovalne pristojbine, zahtevajo državno-policijski organi vsoto, s katero se razna društva v pravem pomenu besede oderejo. Na primer: V soboto zvečer od 8. do 1. ure so imeli gojenci Dramatičnega društva v areni Narodnega doma svoj zaključni večer, na katerem so igrali »Deseti brat«, igro, katero pozna že vsak otrok, da ni niti za državo, niti za deželo, niti za javni red in blagor, torej tudi ne za državno policijo nevarna. Udeležencev je bilo približno 100, večinoma gospodične, katere se zanimajo za dramatično umetnost. Da se ta prireditel tudi državni policiji ni dozdevala posebno nevarna, dokazuje dejstvo, da je poslala na nadzorovanje dva organa novince. Zdjaj pa poglejmo račun za to nadzorovanje: 1 policijski uradnik 16 K, 1 policijski stražnik 5 K, skupaj 21 K. — Mestni magistrat je svojčas pobiral pri enakih prireditvah v kazini po 4 K za policijsko nadzorovanje, kar pa seveda Nemcem ni bilo všeč; pritožili so se in deželna vlada je takoj ukazala, da se na prireditvah, pri katerih poseet ne doseže 500 oseb, sploh ne sme pristojbine za policijsko nadzorovanje pobirati. Prosimo torej enako mero za vse! Toliko za danes. Ako se ne ustavi tako neupravičeno in pretirano visoko pobiranje nadzorovalnih pristojbin, se bomo potrudili naprej in bomo predpise, veljavne za to zadevo, rekvirirali od ministrstva. — Tako odiranje društev ob njihovih prireditvah prehudo vpliva na društveno blagajno in radi tega onemogoči vsako tako prireditev. Upamo, da napravi c. kr. policijski ravnatelj tukaj red. Opozarjamo ga pa pri tej priliki na dejstvo, da se nam dozdeva, da imajo taka in druga neopravičena početja njegovih organov ta cilj, da bi njemu na ugledu škodovala. Tudi prihaja iz občinstva vedno več pritožb, da nekateri gospodje pri državni policiji preveč pozabljajo na točnost pri uradnih urah. Tem gospodom naj se vendar enkrat za vselej najodločneje pove, da morajo biti točno ob uradnih urah v svojih uradih. To zahteva ozir na občinstvo in tudi na plačujočo državo. Če je v tem oziru red v drugih uradih v Ljubljani, naj se red napravi tudi pri državni policiji!

lj Dobrodelna prireditel v korist ljubljanskim gledališkim igralcem. Kakor smo že javili, se v petk, dne 15. t. m., kot prva slovenska gledališka predstava na prostem uprizori ob parkhotelu »Tivoli« Nušičeva srbska drama »Knez Semberijski«. Po predstavi bo v restavracijskih prostorih imenovanega hotela velika varietetna veselica, pri kateri bodo razen ljubljanskih gledaliških igralcev iz prijaznosti sodelovale koloraturna pevka gopša Šmid-Othalovala in subretka slovenskega gledališča v Trstu gdčna. R. Thalerjeva, poleg tega nekaj dam in gospodov iz ljubljanske meščanske družbe, ki pa žele, da se njihov imena ne objavijo. Vseskozi zabavni spored, ki se bo menjaje izvajal na odru restavracijskega vrta in na odru v restavracijski dvorani, obsega pevске solonastope, dvospeve in skupinska prednašanja iz priljubljenih oper in operet, plesne točke, komične solo-prizore in skupinska izvajanja dramatskega burkarskega značaja, kratke pantomine, od otrok uprizorjene liliputanske prizore i. dr. Izvajal se bo ta pisani in kratkočasni spored po überbretlskem načinu pod vodstvom komičnega conférencierja odnosno v obliki gledališke šmire. Vsako drugo uro bo druga predstava z izpremenjenim sporedom. Vstopnina k tej varietetni veselici znaša 40 vin., za poset Überbrettla v dvorani se bo pobirala posebna vstopnina po 30 vin. Za dramsko predstavo »Knez Semberijski« kupljena vstopnica za varietetno veselico ne velja. Vstopnina so tako skromne, da je udeležba vsakomur omogočena. Spričo novosti uprizoritvenega načina in spričo dobrotvornega namena prireditve — ves prebitek se razdeli med podpore potrebne ljubljanske igralce — je pričakovati ogromne udeležbe.

lj Izredna glavna skupščina društva »Pravnik« v Ljubljani. Danes zvečer ob 8. uri se vrši v posebni sobi restavracije »Zlatorog« v Gosposki ulici izredna glavna skupščina društva »Pravnik«. Dnevni red obsega poleg nagovora predsednika in morebitnih slučajnosti samo eno točko, t. j. premembo društvenih pravil. Ta je postala potrebna osobito vsled tozadevnih predlogov izvenkranjskih pravnikov, ki se nameravajo v okrilju »Pravnika« organizirati v posebnih podružnicah.

Ij Pripravljalni odbor za katoliški shod je sklenil, da bo na katoliškem shodu in njegovih prireditvah **prepovedano vsako nabiranje denarja**, kakršno se rado pojavlja ob takih prilikah za razne namene. Dovoljeno bo prodajati le od pripravjalnega odbora izdane stvari.

Ij Deklamacijski večer, ki ga priredita dne 16. t. m. v mali dvorani »Narodnega doma« g. Milan Skrbinšek, režiser in igralec, in g. Josip Šest, igralec, bo sploh prva prireditve te vrste. Dosedaj se še ni zgodilo, da bi slovenski igralec nudil občinstvu tudi to stran svoje umetnosti. Program je jako pestrobojen, to pa radi tega, ker bosta imenovana gospoda prirejela strogo literarne večere itak tekom eventualne prihodnje sezone in imata s tem večerom le namen občinstvo ne toliko senaniti s tem ali onim pesnikom, kakor mu nuditi zabavo, seveda v besede višjem pomenu. Pred vsem so na programu slovenski pesniki in pisatelji, potem Shakespeare, Calderon, H. Heine, A. S. Puškin. Izmed slovenskih pesnikov so tokrat zastopani Oton Zupančič, Ivan Cankar, Anton Aškerc, Ksaver Meško in Josip Stritar. Tudi japonski pesnik Okuri je na programu. Natančen spored še objavimo. Predprodajo sedežev je prevzela iz prijaznosti gđ. Jerica Dolencova, trafikantinja v Prešernovi ulici. Dobe se sedeži po 3 K, 2 K in 1 K. Sedeži 1 K stanejo za dijake 60 vin., a ti se dobe šele na večer prireditve.

Ij Strokovna tečaja za krojače in krojačice v Ljubljani se bosta zaključila v četrtek, 14. t. m., ob 10. uri dopoldne v prostorih »Slovenske trgovske šole«, Kongresni trg št. 2. Razdelila se bodo ob tej priliki obiskovalna izpričevala vsem udeležencem tečajev, nakar se bo otvorila razstava v obeh tečajih izvršenih risarij in del. Slavno občinstvo se vabi na obisk razstave, ki bo odprta od 14. t. m. do včetrtega 17. t. m. od 9. do 12. ure dopoldne in od 3. do 6. ure popoldne. Vstop je brezplačen. — Zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem.

Ij Na oklicih so: Ferdinand Svetlič, odvetniški sollicitator, z Marijo Mencej. — Jožef Balaič z Marijo Kastelic. — Lorenc Nahtigal, poštni sluga, z Marijo Cerovc. — Anton Topelčnik, zidar in slikar, z Marijo Zaplotnik.

Ij Prve češplje na trgu. Danes so bile na trgu prve letošnje domače češplje, katere so prodajali tri za 2 vinarja. Sad še ni tako slasten, kakor bi imel biti sicer in pravijo, da je temu krivo prehudo deževje.

Ij Prodaja cigar in cigaret po gostilnah. Deželna zveza gostilničarjev javlja: »Cena cigaram in cigaretam je po c. kr. tarifu, za postrežbo pa se daje po 1 vinar od cigarete in 2 vinarja od cigare.«

Ij Umrlji so v Ljubljani: Jožefa Gustinčič, gostija, 68 let. — Janez Sinjur, kajzar, 60. let. — Jožefa Rotar, občinska uboga, 72 let. — Alojzij Mrva, poljski dninar, 57 let. — Franc Debevec, delavec, 24 let. — Marija Zupančič, izvoščkova vdova, 64 let.

Ij Strela je udarila včeraj popoldne v hišo št. 19 na Dolenjski cesti. Šla je skozi dimnik v prvo nadstropje. Škode ni napravila, povzročila je samo nekoliko strahu.

Ij Vojaku se omračil um vsled strahu? Te dni je javila uslužbenka pri dvornem svetniku dr. Valentini, da jo je napadel vojak 27. pešpolka Mene in jo z grožnjo, da jo bo zabodel, poizkusil onečastiti. Dekle da mu je komaj ušlo. Neka ovadba je prišla proti vojaku tudi iz Trsta. Ko je Mene to čul, se je pričel tako obnašati, da so ga poslali v opazovalni oddelek, iz katerega bo njegova pot v blaznico ali pa v — zapor.

Ij Najdene stvari. 1 bankovec za 20 K. 1 srebrna žepna ura za moške s športno verižico. 1 dežnik. 7 denarnic z denarjem. 1 igla za ženski klobuk. 1 srebrna damska ura. 1 usnjata ročna torbica. 1 bankovec za 10 K. 1 zlati damski prstan. 1 knjiga o knjigovodstvu. 1 knjiga »Ilijada«. 1 vozni vijak. 1 zlat prstan. 1 damski dežnik. 1 pas za gospode s srebrno uro in verižico. 1 učno pismo. 12 fotografskih ploščic. 1 ščipalnik. 1 dežnik. 1 rožni venec. 1 lovski pes, velik, rujave barve. 1 ročni voz s štirimimi kolesi. 1 daljnogled. 1 črnogorski papirnati denar.

Ij Za ubogo rodbino na Cesti v Mestni log so poslali: Jos. Novak v Št. Vidu 5 K; neimenovan s Koroškega 2 K.

DR. PACAK NE Odstopi.

Praga, 10. avgusta. »Narodni Listy« poročajo, da ni res, da namerava bivši minister Pacak odstopiti, kakor so češko-radikalni listi poročali.

PROTIVOJAŠKI IZGREDI NA FRAN-COSKEM.

Pariz, 10. avgusta. Matin poroča iz Nancyja, da je delavec Orchamps nagovoril vojake 5. huzarskega polka na vežbališču v Maljevillu, da ko služijo Francozi v armadi, jih pa v tvornicah Nemci nado-

mešajo in da že biva 150.000 Nemcev v Franciji. To število se bo še povečalo, če se triletna službena doba uvede. Vojaki so nato demonstirali, dokler jih ni neki častnik pomiril, ki je ukazal Orchamps aretirati.

PRUSI NAROČAJO OROŽJE.

Suhl, 10. avgusta. Pruska vojna uprava je naročila 70.000 bajonetov.

VOLITVE V FINSKI DEZELNI ZBOR.

Helsingfors, 10. avgusta. V novem finskem deželnem zboru bo 90 socialnih demokratov, 38 staro-, 29 mladofincev, 25 Švedov in 28 agrarcev.

Zadnje vesti.

VENDAR ENKRATI

Dunaj, 11. avgusta. Vojni minister Krobatin je konferiral z grofom Berchtoldom. Govori se, da se bodo rezervisti na južni meji vendar enkrat odpuščeni, in sicer koncem tega ali začetkom prihodnjega tedna.

ABSOLUTIZEM NA ČEŠKEM.

Praga, 11. avgusta. Cesarsko namestištvo je izdalo tri ostre razglase, v katerih napoveduje najstrožjo cenzuro in praktičiranje shodnega in združevalnega prava in napoveduje, da se bodo nenaznanjene poulične demonstracije če treba z oboroženo silo preprečevale.

NEMČIJA PROTI AVSTRIJI.

Dunaj, 11. avgusta. Depeshe med cesarjem Viljemom in kraljem Karolom se tu smatrajo kot jasen znak, da Avstrija in Nemčija glede bukareškega miru ne soglašata. Nemčija je odločno proti reviziji.

Pariz, 11. avgusta. Pariški listi izjavljajo, da naj se Bulgarija, namesto da zahteva revizijo, Nemčiji zahvali, da so Bulgari obdržali Xanthi.

ODLIKOVANJA.

Dunaj, 11. avgusta. Vlada je razdelila veliko odlikovanj za častnike, ki so bili na južni meji mobilizirani.

IZ ISCHLA.

Ischl, 11. avgusta. Cesar je danes sprejel prestolonaslednika Franca Ferdinanda v avdienci.

KRALJ KONSTANTIN.

Atene, 11. avgusta. Kralj Konstantin obišče, preden se vrne v Atene, Dramo, Seres in Kavalo.

ZOPET EN SLUČAJ KOLERE.

Kotor, 11. avgusta. Tu so konstatirali drugi slučaj kolere. Tržaška pomorska oblast je storila vse odredbe proti nevarnosti okuženja.

SMRTNA KOSA.

Isi, 11. avgusta. Tukaj je včeraj zvečer umrl nadžupan budimpeštanski dr. Heltai.

EVROPSKI DIPLOMATI V CARIGRADU — GASE.

Carigrad, 11. avgusta. Ko se je včeraj v vili francoskega poslanika Bomparda vršil diplomatski banket, je izbruhnil ogenj. Diplomate so se udeleževali gasilnega dela. Nek tajnik laškega poslanstva je bil nevarno ranjen. Vila je zgorela.

ODKLONJENA VLADA.

Amsterdam, 11. avgusta. Socialni demokrati so odklonili vstop v vlado.

MEHIKANSKE HOMATIJE.

Veracruz, 11. avgusta. Zastopnik predsednika Wilsona je došel semkaj in odpotoval v Mehiko.

PROTI SUFFRAGETAM.

London, 11. avgusta. Policija je zopet zaprla voditeljico suffraget, Silvijo Pankhurst in 14 njenih pristašinj.

VELIKA TATVINA.

London, 11. avgusta. Princ Aleksandru battenberškemu so bili na železniški vožnji ukradeni juveli v vrednosti 150.000 frankov.

POVZROČITELJ KOZ NAJDEN.

London, 11. avgusta. Zdravnik dr. Cornet iz Berlina je na mednarodnem kongresu zdravnikov poročal, da je odkril povzročitelja koz, ki ga je prenesel na živali in ljudi.

NESREČA.

Belgrad, 11. avgusta. Strela je na bojnem polju ubila enega polkovnika in podpolkovnika.

Razne stvari.

Uspehi policijskih psov. Pred nekaj dnevi so napravili učitelji s svojimi družinami vred izlet v iglavski gozd. Družba se je ravno najbolje zabavala, ko so pogrešili petletno hčerko nekega nadučitelja. Vse iskanje in poizvedovanje po deklici, ki se je od družbe neopazno oddaljila in v prostrem gozdu izgubila, je bilo zastonj.

Cela družba — blizu 40 oseb — jo je šla iskat, pa se je čez dve uri vrnila brez deklice. Starši izgubljenega otroka so bili obupani. Na nasvet izletnika so dobili po slučajno mimo hitečem avtomobilu policijskega psa iz Iglave. »Sepp« — kakor je ime učenemu psu — je naglo našel sled za izgubljeno deklico. Vedel je svojega vodnika in vsega obupanega očeta pogrešane deklice na neoddaljen kolodvor, kjer so v istini dobili deklico v veliko veselje očetovo in družbe. — One dni je bil posestniku Plochu v Bludovu na Moravskem ukraden prešič v vrednosti 180 K in nekaj drugih reči, cenjenih na 170 K. Za tatom ni bilo ne sluha, ne duha. Dne 4. t. m. so pripeljali iz Starega mesta policijskega psa, da bi našel sled, kam jo je krenil v tihi, črni noči prijatelj svinjske pečenke. Dali so mu poduhat pipo, ki jo je tat pozabil tam. In vrli kužek je takoj hitel proti hiši tamošnjega delavca J. Černega, pri katerem so v resnici dobili ukradene reči. Izročili so ga sodišču, kjer se ne bo mastil s slastno svinjino, ampak bo natepal ričet.

Samoumor s smodko. Znani ruski ropar Trojan se je usmrtil s tem, da je kadil z dinamitom napolnjeno smodko.

916.589 mark visoka kazen. Bratje Schwarz v Offenburgu so, ker so vtihotapljali špirit, bili obsojeni na 916.589 mark globe. Špirit so konfiscirali.

250.000 kron poneverjenih je bilo v preravski hranilnici.

Strašna vročina v Ameriki. V Kansasu in v Missouriju je strašna vročina. V senci kaže Celzijev toplomer 47 1/2 stopinje vročine.

Lek za blaznost. Pariški zdravnik Toulouse je iznašel sredstvo, ki bo napravilo v psihiatriji ogromen prevrat. Ker je prepričan, da je blaznost večidel posledica prevelikega telesnega ali duševnega napora, je napravil na nekaterih umobolnih poizkuse s kisikovimi injekcijami. — Uspeh je bil nepričakovan: stanje umobolnih se je naglo boljšalo in v kratkem času so bili odpuščeni iz blaznice.

Novohusiti na delu. »Bonificijeva korespondenca« navaja v svoji zadnji številki podatke o sporedu za proslavo Husitovega jubileja na Češkem leta 1915. Podatke je posnela iz glasila češke mladeniške organizacije. Spored je ta-le: Odkritje Husovega spomenika v Prazi; svobodomiselnici zbera sklad za podpiranje tistih duhovnikov, ki bi stopili iz katoliške Cerkve; mesto Praga razpiše nagrado za najboljši Husov življenjepis; razpiše se nagrada za najboljši zgodovinski roman iz časa češko-moravskih bratov; britska svetopisemska družba pokloni Husitom novo izdajo Kralovega sv. pisma; škotska svetopisemska družba pokloni novo izdajo starega testamenta; društvo »Svobodna misel« name-rava do jubilejnega leta 1915. 50.000 Čehov pregovoriti za izstop iz različnih cerkv, zlasti iz katoliške. Vršili se bodo mnogi tajni sestanki. Loža se trudi, da čimbolj izkoristi to priliko za prodiranje med Čehi.

Novo pletarsko šolo zgrade v Topčideru v Belgradu, ker je prejšnje poslopje lani uničil požar.

Iz zapuščine grofa Leva Tolstega. V zapuščini veleuma grofa Tolstega so našli dvedejanski igrokaz iz kmetiškega življenja. Spis je brez naslova. Igra bo v bližnji prihodnosti natisnjena in uprizorjena.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, sred. tlak 736,0 mm

Dan	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm
9	9. zveč.	732,9	12,3	sl. zah.	nevihta	
10	7. zjutr.	735,0	11,9	sl. jzah.	oblačno	21,7
	2. pop.	734,7	19,9	m. jvzh.	"	
10	9. zveč.	737,9	13,5	brezvetr.	dež	
11	7. zjutr.	740,1	10,2	brezvetr.	oblačno	11,3
	2. pop.	738,3	22,2	sl. jug	del. obl.	

Srednja predvčerajsna temp. 13,5°, norm. 19,3.

Srednja včerajsna temp. 14,1°, norm. 19,3.

Def. učitelj - voditelj enorazrednice, ki se se že v najkrajšem času razširi v dvorazrednico, blizu Ljubljane (2 uri hoda) želi

menjati službo

z nadučiteljem, učiteljem ali učiteljico na Kranjskem. Postranski zaslužek je zasl-guran. — Ponudbe naj se pošljejo na na-lov „Srečna zamena“ Ljubljana glavna pošta, posterestante do incl. 18. avg. t. l.

Stanovanje v pod-prilicju

z 2 sobama, kuhinjo, jedilno shrambo in drvarnico

se da takoj v najem.

Naslov pove uprava Slovenca.

Zaloga vina!

Podpisani imajo veliko zalogo izvrstnega belega in črnega vina lastnega pridelka. Naročila se izvršujejo na debelo in na drobno bodisi krčmarjem, društvom kakor tudi posameznim družinam. Zorci na razpolago. 2301

Cantine Corazza, Levade, Istra.

Posestvo

na Studencu št. 18 pri Dev. Mar. v Polju, obstoječe iz hiše, gospodarskih poslopj in zemljišča se iz proste roke proda. Cena okoli 12.000 kron. Po-nudbe na Ivan Krušič, gostilna, Novi Vodmat.

Večja trgovina z mešanim blagom v lepem kraju na Notranjskem išče zanesljivo pošteno in dobro izvežbano žensko

prodajalniško moč

z večletno prakso.

Vešča mora biti tudi korespondence. Zahteva se, da je strogo katoliškega prepričanja. Nastopi lahko s 1. septem-brom. Ponudbam je priložiti potrebna spričevala. - Naslov pove upravništvo „Slovenca“ pod št. 2389.

Brez posebnega obvestila.

2368

Ivan Tramšak, trgovec
Julčka Tramšak, roj. Šteh
poročena.

Dobrepolje, dne 11. avgusta 1913.

ZAHVALA.

Za vse dokaze srčnega sočutja, kakor tudi za mnogo-brojno spremstvo našega predragega očeta, starega očeta in tasta, gospoda

Matije Križmana

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in udeležnikom sploh ter za poklonjene vence našo iskreno zahvalo.

Ribnica, dne 9. avgusta 1913.

2388

Žalujoči ostali.

K rešitvi male obrti.

Današnji položaj male obrti je nadvse žalosten. Pojavi modernega gospodarskega obrata so ji zasekali težke, skoroda smrtne rane. Moderna industrija, tovarne, veliki kapital in njegovi izrastki — karteli in trusti so jo obdali od vseh strani kakor železna kača in jo neumljeno stiskajo. V teh kleščah se že desetletja krivi in bori na življenje in smrt. Kamorkoli se obrne, ji stoje nasproti sami sovražniki, nikjer nikogar, ki bi ji pomagal. In kar je najžalostnejše, je to, da v teh težkih časih, ko jih v smrt podita liberalizem in socialna demokracija, med obrtniki samimi ni nobene notranje edinosti, nobene solidarnosti. K temu še pojemanje zvestobe in vere v poslovnem življenju, umazana konkurenca, sebičnost in pomanjkanje čuta za pravičnost in medsebojno priznanje — prava roparsko-zverinska morala, — zares obupna slika. V tej puščavi vabi k sebi obrtnike kakor zelena oaza krščanski gospodarski nauk, ki podaja neizkrpna sredstva za ozdravljenje vseh ran. Njegovo načelo: »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe« zastavlja pot sebičnosti. Trden temelj podaja za varstvo gospodarsko slabjšega in opominja državo, dežele in občine, naj ne pozabijo svoje krščanske naloge: skrbeti za splošni blagor. V tem nauku ima svoje korenine misel o skupnosti cele krščanske družbe in srednjega stanu še prav posebno. Vse, karkoli je kdaj ustvarila samopomoč — bodisi cehi, zadruga ali karkoli — vse je zraslo na plodnih tleh krščanskega gospodarskega nauka. Kajti medsebojna podpora in pomoč, oziranje na medsebojne koristi je pristno krščansko načelo. Ako se krščanski gospodarski nauk med obrtniki iznova ne oživi, so izgubljeni. Le na temelju krščanske solidarnosti, ki se javlja v snovanju zadrug posameznih interesnih skupin, bo mogel obrtni stan uspešno nadaljevati konkurenčni boj s kapitalističnimi gospodarskimi pojavi, z veliko industrijo, karteli itd. Neorganizirana hiti obrt, hiti rokodelstvo v gotovo pogubo. V edinosti pa je moč. Vse, kar je časih veljalo za monopol velikega kapitala, lahko obrt potom združništva izrazi v svojo korist: nakup in prodajo v velikem, stroje i. dr. Združništvo pa se mora prav razumeti. Kajti znana prisilna organizacija za rokodelstvo v Avstriji se ni obnesla, ker je imela preveč birokratičnega na sebi. Vedno glasnejši je bil klic po svobodnih zadrugah za vsako stroko posebej. Glavno pa je seveda, da se okrepí medsebojno zupanje in odstrani škodljivce, ki se razvijajo v obrti sami. Z oživljenim krščanskim duhom se bo povrnila zvestoba in zaupanje in sebičnost z umazano konkurenco bo izgubila. Ako se ozremo na zgodovino obrti, vidimo, da je obrt cvetela samo tedaj, ko je v srednjem veku v javnem in zasebnem življenju vladal krščanski duh. Takrat je imela obrt res zlate čase. Liberalizem, ki je odpravil cehovstvo, je obrti prinesel le škodo. Vogelsang, Lueger, Ketteler in drugi so potem začeli s krščanskimi socialnimi reformami in se pri tem naslonili na srednji vek, ne da bi pozabili, da moderni čas zahteva drugačnega oblik in drugačne uredbe nego so bile tedanje. Ko ni šlo več dalje, je pripadljivi tudi liberalizem s svojo takoimenovano »politiko za srednji sloj«. Kar je v liberalnem obrtnem programu (Solnograd) dobrega, je vse vzelo iz krščanskega obrtnega programa; ostalo je samo prazen surogat, kajti nasprotniki nimajo ničesar pametnega, s čimer bi nadomestili načela krščanskega gospodarskega nauka. Zato je za vsakega jasno, kje naj obrt išče svoje rešitve. Ne pri nasprotnikih krščanstva in krščanskega gospodarskega nauka, marveč v starem krščanskem naziranju, ki ne trpi medsebojnega nasprotstva in nevoščljivosti. Obrtniki naj se združijo v zadrugah in velikih zvezah in kmalu jim bodo zopet vzcveteli zlati časi.

Po svetu.

Iz življenja Pija X. Bolnišnica v Salzanu, kjer je kot župnik deloval Jožef Sarto — sedanjí sv. oče — ni mogla nikamor naprej, ker je nedostajalo potrebnih sredstev. Župnik Jožef, ki je bil že preje prodal konja in voz in skupiček razdelil med stradalajoče župljane, si je izposodil 25.000 lir in jih daroval bolnišnici, ki se je nato vsa prenovila in preskrbela z modernimi higijenski potrebščinami. Ravno tedaj je prišel na vizitacijo treviški škof Zinelli in ko je zvedel o župnikovem delu za bolnišnico in da je zastavil celo svoj župniški prstan, mu je rekel: »Vi bi menda še kadilnico dali!« Pri svojem odhodu je pa škof rekel župniku: »Da ne napravite tu še kake nove neumnosti, vas imenujem za kanonika v treviški stolnici in za profesorja v semenišču.« Sarto je ljubil svoje revne Salzance in jih ni rad zapustil, toda ubogal je. — Ko je Sarto zvedel, da je imenovan za škofa v Mantovi, mu je bilo tako težko, da se je pred svojim škofom zjokal kakor otrok. Na pot se je podal v priprosti du-

hovniški obleki brez vsakega spremstva. Medpotoma se je ustavil v Padovi, da bi obiskal svojega bivšega profesorja msgr. Callegarija. Dospel je v Padovo zarana zjutraj in se takoj podal v cerkev sv. Justine, da bi opravil sv. mašo. Župnemu rektorju se je pa neznan priprosti duhovnik zdel nekako sumljiv in začel ga je izpraševati: »Odkod pa pridete?« »Iz Trevisa, gospod rektor.« »Kaj pa delate ondi?« »Jaz? Prav nič!« »Kaj? Vi niste ne župnik ne vikar ne koadjutor?« »Ne, gospod rektor, ne to ne ono.« »To se mi pa čudno zdi, ko vendar vem, da v Trevisu jako primanjkuje duhovnikov, vi pa pravite, da nimate ondi nobenega opravka?« »To je gola resnica.« »Hm, fatalno! — Poznam vašega škofa in ako želite, vas bom njemu priporočil. Končno — zaradi mene lahko opravite sv. mašo.« Rektor se je pa tega dovoljenja takoj pokesal in naročil cerkveniku, da ostro pazi na tega duhovnika in mu potem naznani, kako se bo obnašal pri sv. daritvi. Po sv. maši je prišel cerkvenik k rektorju in mu poročal, da je duhovnik opravil sv. mašo z nenavadno pobožnostjo. »Toliko boljše!« je ves olajšan vzdihnil rektor. Medtem so pa prišli rektorju še nekaj drugega povedati: Neznani duhovnik se je vpisal kot »Jožef Sarto, novoimenovani mantovski škof.« Župnik je kar obstal. Potem se je na vse moč očel opravičeval, škof Sarto ga je pa prisrčno smeje se prijateljsko potolažil. — Nekega dne je škofova sestra, ki je vodila kuhinjske posle, vsa prestrašena stopila v Sartovo sobo in mu naznanila, da je nekdo celo kosilo iz kuhinje ukradel. »Morda je bila mačka?« pravi Sarto. »Mačka bi pač ne odnesla tudi loncev,« odvrne sestra. »Meni se zdi, da slabo pazite na svoje posle v kuhinji. Jaz sem bil namreč tista mačka, če hočete vedeti. Prišel je neki revež k meni, pa sem mu dal vse, kar je bilo ondi. Le pomirite se, Bog ne bo pustil, da bi lakote pomrli.« Ko je bil Sarto imenovan za kardinala, je povabil k sebi nekaj prijateljev. Ko so mu čestitali, je smehljaje rekel: »9 let sem bil vikar v Tombolu, 9 let župnik v Salzanu, 9 let kanonik v Trevisu, 9 let škof v Mantovi — boste videli, da bom tudi 9 let patriarh v Benetkah — in nazadnje bi znal biti tudi še 9 let papež, ker sem iz takega testa, da me lahko denete k vsaki omaki!« — V Benetke je Sarto prišel čisto skromno, samo v spremsivu svojega tajnika msgr. Bressana in svojih dveh sester. Drugi dan se mu predstavi elegantno oblečen gospod in se mu ponudi v službo za kuharja. Naštevava mu različna izbrana jedila, ki jih zna posebno mojstrsko pripraviti. Sarto ga potrpežljivo posluša, ko pa moč konča, mu pravi: »Jaz jem riž in meso, potem pa meso in riž. Za to mi pa popolnoma zadostujeta moji sestri.« — Ko se je Sarto peljal v Rim h konklavu, se je na florenškem koldvoru sešel z milanskim nadškofom, s katerim sta nato skupaj dalje potovala. Med vožnjo potegne Sarto svojo uro in nadškof pravi šaljivo: »O, kako krasna zlata ura! Ali šeni bila nikoli v zastavljalnici?« »Ne govorimo o tem,« odvrne Sarto; »tisti, ki mi jo je daroval, je bil tako navihan, da je dal na pokrov vrezati moj grb in tako je seveda ne morem zastaviti.« — Par dni po svoji izvolitvi za papeža je Pij X. brzojavno poklical k sebi beneškega župnika msgr. Cavallarija, ki je imel vsega kakih 100 lir mesečnih dohodkov, pa je še obilo podpiral reveže in nesrečnike. Ko je Cavallari dospel v Vatikan, se je sv. oče z njim dolgo pogovarjal o Benetkah; končno pa mu je sredi pogovora naenkrat rekel: »Veš kaj, v nedeljo te dam v škofa posvetiti!« Dobri župnik se prestraši in na vse načine izgovarja, češ: »Saj niti primerne obleke nimam sabo, sv. oče!« »Je že prav, kar brez skrbi bodi, se bo vse dobilo!« In Pij X. je takoj poklical msgr. Bislettija in mu naročil, naj za msgr. Cavallarija na njegov račun preskrbi vse potrebno.

Kralj časopisja se po pravici imenuje lastnik »Timesa«, »Daily-Maila«, »Daily-Mirrorja« in cele vrste drugih listov — lord Northcliffe. Kot 14 leten deček je osnoval prvi časopis: »School-Magazine«, tednik, ki ga je seveda pisal z roko. Tedaj se je pisal še priprosto Alfred Hamsworth. Stvar mu je uspela in kmalu se je za vedno posvetil časnikarstvu, dasi so njegovi domači hoteli, da bi postal pravnik. Ko je bil 17 let star, mu je neki založnik ponudil uredništvo nekega šolskega lista, kar je Hamsworth sprejel in imel kot glavni urednik takoj 5000 kron plače. Z 22 leti je osnoval tednik »Answers« in vložil v podjetje vse svoje premoženje — 42.000 kron. List, ki se je prodajal po 10 vin. številka, je kmalu izhajal v 100.000 izvodih, danes pa izhaja v nad milijon izvodih! Danes ima lord Northcliffe že toliko lastnih listov, da jih komaj sproti prečita. To pa verno stori in je z vsemi v najprisrčnejši zvezi. Sam pripoveduje, da vstane zjutraj krog 6. ure ter čita »svoje« dnevnike, tednike in mesečnike do 9. ure. Pri tem narekuje tajniku svoje opazke in kritike, pohvale, graje in nasvete, ki se vsak dan pošiljajo posameznim urednikom. Teža svojega dela lord Northcliffe ne zamudi niti na potovanju —

potuje vsako leto po 4 mesece, vedno v avtomobilu. Northcliffeova časnikarska podjetja so sčasoma tako narasla, da je začel misliti na lastno fabrikacijo papirja in drugih tiskarskih potrebščin. Saj porabi za svoje časopise na leto najmanj za 24 milijonov kron papirja. Zato je pred nekaj leti na Novi Fundlandiji kupil 55.000 km² gozda, ki daje les za papir. Tam je zgradil veliko papirnico s stroji 25.000 konjskih sil, ki predelajo v 24 urah 50.000 debel v papirno maso, ki se nadalje predeluje na Angleškem. V Gravesundu na ustju Themse ima lord Northcliffe tovarno, ki na mesec proizvaja po 5000 ton papirja. Tudi za tiskarsko črnilo ima sam svojo tovarno, v kateri se proizvaja za 1.200.000 kron črnila na leto. Lord Northcliffe pravi, da se je časopisje začelo šele razvijati in da bodo sčasoma vsi listi izhajali v umetniško dovršeni večbarvni opremi.

Davek na vse, ki nimajo otrok, predlaga društvo »Francosko pleme« na Francoskem. V svojem predlogu navaja, da je na Francoskem 1.350.000 neoženjenih moških, potem 1.800.000 zakonskih parov brez otrok, 2.400.000 družin z enim samim otrokom in 2.650.000 družin z dvema otrokoma. Sklene naj se zakon, da se mora vsak francoski državljan oženiti in da mora biti v vsaki družini najmanj po troje otrok. Za vsakega otroka manj mora oče plačati po 30 frankov davka na leto. Na ta način bi imela Francija okrog 500 milijonov frankov več letnih dohodkov.

Mladi Astor socialiec? 21letni sin pokojnega ameriškega milijarderja Jakoba Astorja, ki je ponesrečil na »Titanicu«, je iz lastnega nagiba vsem svojim delavcem povišal plače; vrhu tega namerava na svojem ogromnem posestvu urediti industrijsko kolonijo za delavce. Vse kaže, da je mladi Astor »okužen« s socialnimi idejami, kakor bi rekla njegova mati. Le-ta po moževi smrti živi v Evropi in se veselo suče v elegantni družbi. Ko je zvedela za nevarno sinovo početje, se je brž odpeljala v Ameriko, da mu izbije neumne socialne muhe.

Svarilo. V zadnjih letih se množe slučajni, da se avstrijski državljanji, katerih sinovi se hočejo na Nemškem posvetiti mornarskemu poklicu, obračajo na posredovalce služb v Hamburgu, ki z inserati v dnevnikih in leposlovnih časopisih obetajo, da mladim ljudem preskrbe proti plačilu večje ali manjše vsote službe mornarskih vajencev na prvovrstnih jadrnicah ter jih oskrbe s potrebno opremo. Pristojbine, ki jih zahtevajo ti posredovalci, največkrat niso v nobenem razmerju s tem, kar za nje store. Svojih obljub tudi skoraj nikoli ne morejo izpolniti. Ker je le malo jadrnic, a veliko mladih ljudi, ki se ponujajo za mornarske vajence, si lastniki jadrnic tisto neznanostno število mornarskih vajencev, ki jih potrebujejo, lahko preskrbe brez pomoči večkrat prav sumljivih posredovalcev služb, ki gledajo samo na svoj dobiček in ki potem mlade ljudi, ki so se jim zapuili, potaknejo na manj vredne male inozemske jadrnice ali pa se včasih, sprejemši denar, popolnoma odtegnejo vsem svojim obveznostim. Časopis »Hamburger Beiträge«, ki je z lastniki jadrnic v tesni zvezi, vedno nujno svari, stopiti s takimi ljudmi v dotiko ter priporoča staršem dečkov, ki imajo vesele do mornarskega poklica, naj se zaradi vpeljevanja svojih sinov v mornarsko življenje ne obračajo na posamezne osebe, katerih kakovost je neznan, ampak samo na take urade, ki so si s svojo javno delavnostjo pridobili zaupanje oblasti in občinstva.

Proti ptičjim okraskom na ženskih klobukih se je v Ameriki ustanovilo žensko društvo, ki šteje že 40.000 članic. V svoji agitaciji se sklicujejo na to, da so ptičja peresa na ženskih klobukih s krvjo in morijo omadeževana in se mora vsaka mehkočutna ženska samaposebi upreti nošnji takih okraskov.

Sladkorno tovarno v Bitolju snuje neka češka družba.

— Razpis ustanov. Za leto 1913 se bodo podelile sledeče Karol baron Wurzbachove cesarice Elizabete ustanove za invalide in hiralce: a) tri ustanove po 120 K za Ljubljance; b) tri ustanove po 60 K za rojake iz Kamnika, Homca in Jarš in c) tri ustanove po 60 K za rojake iz Vintarjevca v občini Šmartinski pri Litiji. Te ustanove oddaja gospod Alfonz baron Wurzbach, in sicer one za Ljubljance po nasvetu deželnega odbora kranjskega, ustanove za Kamničane, Homčane in Jaršane po predlogu županstva v Kamniku in ustanove za Vintarjevčane po predlogu županstva občine Šmartno pri Litiji. Pravico do teh ustanov imajo v prvi vrsti ubožni c. in kr. vojaški invalidi iz imenovanih krajev od stražmoštra ali narednika nizdol, ki so lepega vedenja in vsled v vojni zadobljenih ran nezmožni, da bi se sami mogli preživeti. Ako bi se za omenjene

ustanove ne zglasilo zadostno število c. in kr. vojaških invalidov z opisanimi lastnostmi, tedaj imajo pravico do njih tudi drugi reveži iz imenovanih krajev, ki so lepega vedenja in se radi boleznim in starosti ne morejo sami preživeti. V obeh slučajih je dokazati s posebnimi občinskimi, po c. kr. političnem oblastvu potrjenimi spričevali neomadeževanost prosilcev. Prošnje naj vložijo prosilci iz Ljubljane pri magistratu stolnega mesta Ljubljane, drugi prosilci pa vsak pri županstvu svoje občine, in sicer najkasneje do 1. septembra 1913.

Gospodarstvo.

g Na kmetijski šoli na Grmu se pričnuje novo šolsko leto z mesecem novembrom. Učenci se sprejemajo v zimsko šolo in v letno šolo. Zimska šola traja dve zimi od novembra do konca marca in je namenjena sinovom iz živinorejskih in poljedelskih krajev. Letna šola traja eno leto od novembra do konca oktobra in je namenjena sinovom iz vinorodnih krajev. Pouk je brezplačen. Plačujoči učenci plačujejo za hrano, stanovanje, kurjavo in svečavo po 30 K na mesec. Za sinove kranjskih posestnikov se dobe prosta mesta. Prošnje za sprejem in za prosta mesta je vložiti zadnji čas do 15. septembra t. l. na ravnateljstvo šole.

g Na deželni gospodinjstvi šoli v Šmihelu pri Novem mestu, ki je v zvezi s kmetijsko šolo na Grmu in ki stoji pod vodstvom šolskih sester De Notre Dame, se pričnuje novo šolsko leto z mesecem oktobrom. Šola traja od oktobra do konca julija. Pouk je brezplačen. Notranje gोजenje stanujejo v zavodu in plačujejo za hrano, stanovanje, kurjavo, svečavo in perilo po 30 K na mesec. Za hčere kranjskih posestnikov se dobe ustanove po 15 K na mesec. Prošnje za sprejem in za deželne ustanove je vložiti do 1. septembra t. l. na vodstvo deželne gospodinjstve šole v Šmihelu, p. Kandija.

Sanatorium Emona v Ljubljani, Komenskega ulica 4. Privatno zdravilišče za notranje in kirurškične bolezni. — Porodnišnica. — Medicinalne kopeli. Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Derganc, primar. I. kir. odd. dež. boln.

Mlad mož, vešč slov. in nemškega jezika, išče službe pri bencin ali dinamotorju ali kot

delovodja

pri kakšni opekarni. Ponudbe na upravo lista pod št. 2338.

Trgovci!!

Poravnave izven konkurza ali v istem se izvedo najhitreje. Informacije diskretno in zastoj. Ponudbe pod šifro »Dunaj 1918« na upravo lista.

Sprejmejo se v delo

1 ali dva kamnoseška pomočnika
in 1 vajenec

Istotam se sprejme zanesljiv in izurjen delavec za izdelovanje cementnih izdelkov, ki je zmožen samostojno delo voditi. Pismene ponudbe na R. Jegliča, kamnoseka v Kranju. 2344

Dobro ohranjen

2343

PORTAL

z dvema izlozhami, tremi železnimi rolo-ji, priprava za solčno plahto se po ceni proda. Ogleda in natančneje poizve se v papirni trgovini Ivan Gajšek, nasl. Jerneja Bahovec, Ljubljana, sv. Petra cesta 2 (pri Frančišk. cerkvi).

Prodajalniška oprava

(za špecerijsko trgovino)

skoro popolnoma nova, samo

malo časa rabljena, se tako

proda. Natančneje pri Ant.

Krisper, Ljubljana, Mestni trg 2087